

An aerial photograph of a dense urban neighborhood, likely in Barcelona, showing a narrow street lined with multi-story buildings. In the foreground, a large, abstract sculpture made of corrugated metal is visible, surrounded by lush green trees. The overall scene is bathed in a warm, golden light, suggesting a sunset or sunrise. The text is overlaid on the right side of the image.

Projecte d'intervenció
integral del barri del

Coll

2007-2014

El Coll barri verd

Aquesta memòria il·lustra la transformació integral viscuda al barri del Coll des del 2007, quan va ser escollit beneficiari del programa de la Llei de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen d'una atenció especial.

Gràcies al desenvolupament de 20 actuacions i una inversió total de 15.724.370 € s'ha pogut posar fil a l'agulla a les necessitats existents en el barri en l'àmbit urbanístic, econòmic i social, un procés que no acaba aquí i que de ben segur seguirà desenvolupant-se en el futur.

Les actuacions urbanístiques s'han centrat en les millores de mobilitat i accessibilitat; així com en la creació d'espais de trobada i relació entre el veïnat. Obres com la instal·lació d'escaleres mecàniques reversibles als carrers Jaume Cabrera i Móra la Nova, la nova Plaça Laguna Lanao i la millora dels eixos cívics com el carrer Portell, són bons exemples de la qualitat urbana assolida. També s'ha fet un esforç per posar a disposició del barri un equipament important com és la Finca Sansalvador i s'han destinat recursos a la construcció de l'Aula Ambiental Bosc Turull, emfatitzant l'esperit de barri que viu la muntanya.

Una de les característiques principals de la Llei de Barris és la concessió d'ajuts als veïns per a la rehabilitació dels elements i espais comuns dels edificis, per tal de garantir la seva estabilitat i seguretat a través d'obres estructurals o en les façanes, cobertes, patis de llums, instal·lacions o actuacions d'estalvi energètic, entre d'altres.

També cal destacar els esforços per impulsar la cohesió social i la convivència a través d'iniciatives com el projecte Radars, el camí escolar o el projecte Benvingudes al Barri. A més, el programa Treball als Barris, gestionat per Barcelona Activa juntament amb el Servei d'Ocupació de Catalunya, ha fomentat l'ocupabilitat de veïns i veïnes mitjançant programes de professionalització en els sectors del comerç, el medi ambient i la sostenibilitat, i la dinamització comunitària.

No cal oblidar que el Coll ha viscut també un procés de transformació urbanística en paral·lel al desenvolupament de la Llei de Barris, gràcies a importants inversions complementàries, com l'arribada de la línia 5 del metro o la construcció de l'escola Bressol el Gat Negre.

Aquesta profunda transformació, aconseguida gràcies al treball conjunt de totes les persones implicades, ha tingut un objectiu principal: millorar el benestar i la qualitat de vida dels veïns i veïnes del Coll. Prenent el relleu d'un passat exitós marcat per l'editorial Bruguera i generant noves oportunitats que són el tret d'inici d'un futur prometedor.

Xavier Trias

Alcalde de Barcelona

Em complau poder fer la presentació del projecte de millora integral del barri del Coll de Barcelona. Situat a la part alta de Gràcia entre els turons del Coll i del Carmel fa que el barri del Coll tingui una topografia accidentada, amb molts desnivells i necessitat d'obres de millora per afavorir la mobilitat, tenint en compte que el districte de Gràcia es un dels que te una població mes envellida amb un increment de persones mes grans de 65 anys que viuen soles.

Aquest projecte ha permès que el barri hagi pogut comptar amb les subvencions aportades per la Llei de Barris per afavorir obres de millora que facilitessin la integració de la part alta de Gràcia .En la convocatòria de la Llei de Barris de l'any 2007, l'Ajuntament de Barcelona va presentar una proposta perquè el Coll es pogués acollir a les subvencions i guanyar espais i equipaments molt necessaris. Des d'aleshores, la inversió ha estat important, més de 15 milions d'euros (subvencionats un 50% per part de la Generalitat i la resta aportada per l'Ajuntament) amb la voluntat de revitalitzar el barri mitjançant actuacions

integrals que han anat des de la construcció de les escales mecàniques per salvar desnivells, com als carrers de Móra la Nova i Jaume Cabrera; la urbanització dels eixos principals del barri, per convertir-los en zones de passeig per a vianants, en alguns casos exclusivament per a vianants; rehabilitació d'espais col·lectius dels edificis i creació de noves zones verdes com Laguna Lanao, juntament amb el ja existent de la Creueta del Coll, i la reforma de la Finca Turull, en la qual s'hi ha desenvolupat l'aula ambiental del Bosc Turull.

Espero que els veïns puguin gaudir d'aquest entorn que han pogut veure com anava canviant en els darrers anys i en gaudeixin de les millores en el seu dia a dia. Plans integrals com el que s'ha dut a terme al Coll ens ajuden a veure les possibilitats d'integració que tenen els barris on es bàsic poder comptar amb un entorn urbà sanejat, adaptat als veïns i que permeti apostar per la dimensió social, cultural i associativa de les ciutats i els barris que les integren.

Santi Vila i Vicente

Conseller de Territori i Sostenibilitat

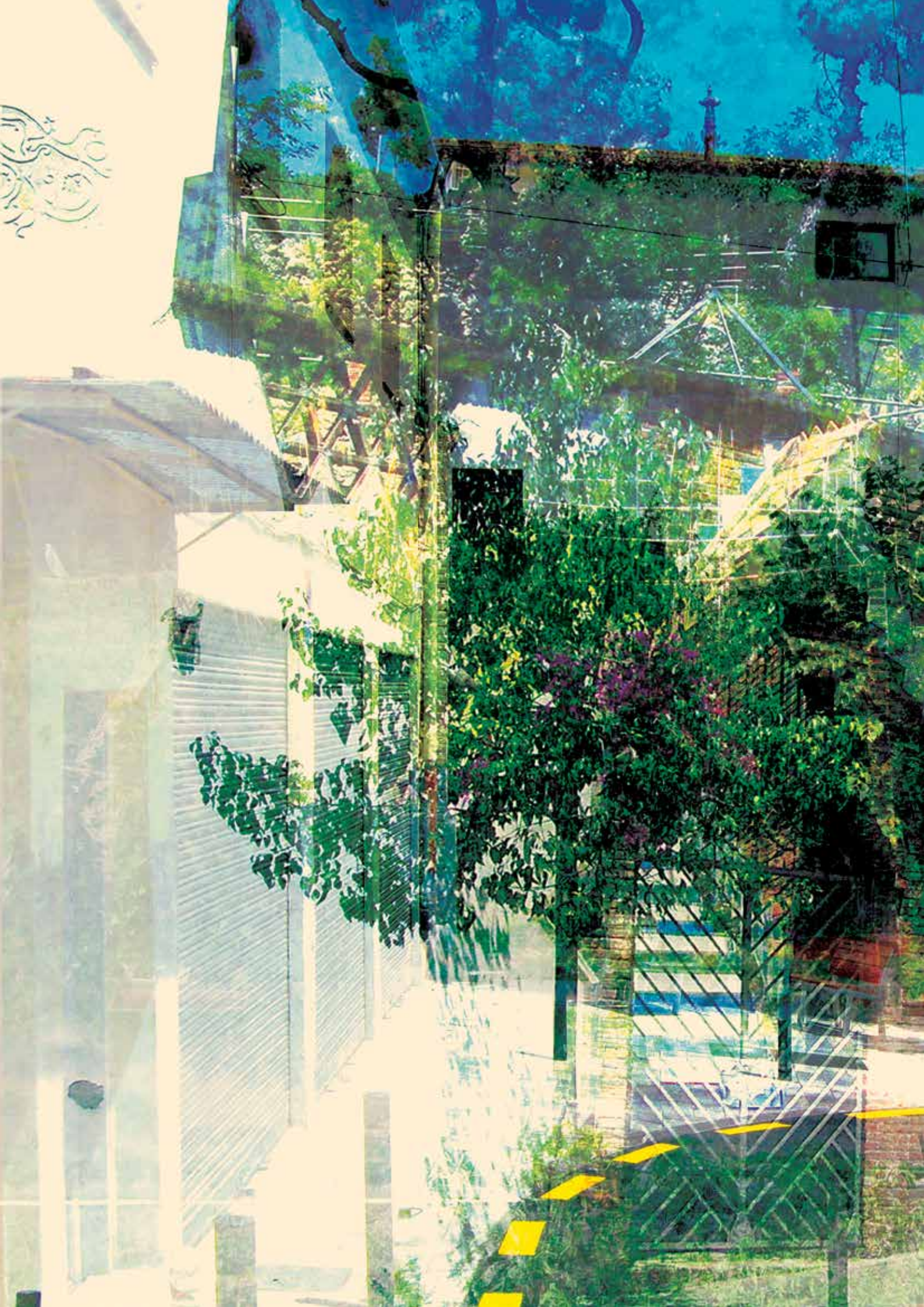

1,	Síntesi històrica.....	10
2,	Projecte d'intervenció integral del barri del Coll.....	14
3,	Actuacions executades.....	20
3.1,	Projectes urbanístics i d'equipaments.....	20
3.2,	Rehabilitació d'edificis privats.....	33
3.3,	Programes socials.....	37
4,	Programes complementaris.....	46
5,	Comitè d'Avaluació i Seguiment.....	52
6,	Pressupost.....	56
7,	Inversions complementàries.....	60
8,	Avaluació d'impactes.....	66
9,	Conclusions.....	74
10,	Després del Pla de barris.....	80
	Visitem el barri.....	82

*Síntesi
històrica*

I

Síntesi històrica

El Coll: una aproximació al barri

El barri del Coll, situat a 300 metres d'altitud, a l'extrem nord-oriental del Districte de Gràcia, queda encaixonat entre el Parc de la Creueta del Coll i el mas Falcó, al nord i a l'oest, i el Park Güell i el turó del Carmel, al sud i a l'est. El barri s'estén al peu del turó del mateix nom, als dos costats del curs alt de l'antiga riera de la Farigola, tributària de la de Vallcarca.

Atesa l'orografia del barri del Coll es poden distingir tres zones. La primera es troba a la part alta, al voltant de l'inici del carrer Santuari, frontera entre dos barris, on conflueixen els carrers de la part alta del Carmel i del Coll, els del turó del Carmel i els del turó de la Creueta del Coll. És una zona comercial amb botigues als dos costats del carrer Santuari. A la part mitjana del barri es troba la segona zona diferenciada, a la confluència dels carrers Móra d'Ebre, Torrent del Reime i baixada de Sant Marià, nucli i punt de trobada del barri on s'agrupen diversos comerços i prospera al Centre Cívic El Coll-La Bruguera i al Parc de la Creueta del Coll. Finalment la tercera zona del barri es troba a la part baixa, amb els carrers Sant Eudald i Rubens, que tendeixen a vincular-se més amb el barri de Vallcarca. Aquí se situen les escoles La Farigola de Vallcarca i la Montseny.

El barri del Coll té una població d'aproximadament 7.200 persones, de les quals gairebé el 20% són més grans de 65 anys.

Església de Santa Maria de la Font-rúbia.

Font: Barcelona: El Coll-Vallcarca, Viena Edicions.

El passat del barri: una mirada enrere

L'origen del barri és l'església de Santa Maria de la Font-rúbia, del segle XI, actualment parròquia de la Mare de Déu del Coll. La formació i el desenvolupament del barri del Coll vénen marcats pel traçat del camí entre els dos turons esmentats en direcció a Sant Cugat, de tradició romana. Proper al turó del Carmel s'ha trobat un petit establiment de l'època ibèrica dedicat a l'obtenció de ferro.

A l'època feudal, els grans senyors de Barcelona caçaven el senglar als seus turons i, més tard, les seves Coves d'en Cimany van ser refugi de bandolers. Temps després van aparèixer altres agrupaments, aïllats els uns dels altres, a partir de les propietats feudals del mas Falcó, can Móra (1730) i can Turull, al voltant de les quals es devien urbanitzar alguns barris, com el del Borrell i el de la Farigola (1886). A mitjan segle XVIII es van començar a urbanitzar els voltants de l'església del Coll, al vessant d'Horta.

En la dècada dels anys setanta del segle XIX, el camí del Coll va servir de pas de la comunicació entre els barris de Vallcarca i Horta, que van formar part del municipi independent d'Horta fins al 1904, any en què es van annexionar a Barcelona.

El 1871 va arribar el primer tramvia i el 1903 l'electricitat. Es van crear entitats com el Centre Instructiu de Vallcarca el 1905, o el Centre d'Esquerres Republicanes el 1931. A partir de la construcció del viaducte de Vallcarca (1913-1925) es van comunicar els barris del Putxet i el Coll, i per tant la comunicació entre Vallcarca i la carretera de Gràcia a Manresa.

Font de Sant Salvador.

Vista del barri del Coll.

En la mateixa època es va intentar urbanitzar una part de la Muntanya Pelada però davant les complicacions, el 1922 l'Ajuntament la va adquirir: és el que avui es coneix com a Park Güell. És a partir d'aquests moments que comença la urbanització, seguint les corbes de nivell de la part baixa de la vall i dels dos vessants dels turons, i per tant la consolidació dels primers carrers.

Serà a partir dels anys cinquanta quan comença el creixement i rebliment d'una edificació mancada de planificació i responnent un cop més a les urgències de l'onada migratòria, sense tenir en compte els equipaments necessaris. Es van aixecar edificis pels dos vessants amb desnivells que se salvaven amb unes escales. El Pla comarcal (1953) consolida el teixit urbà fins a l'aprovació del Pla general metropolità (1976), que delimita amb les corresponents qualificacions urbanístiques. El 1976 es va reivindicar la construcció d'un parc i el 1986 es va inaugurar el Parc de la Creueta del Coll.

En els darrers anys, destaca la ferida històrica del tancament de tallers i d'empreses significatives, com és el cas de l'editorial Bruguera, l'any 1986, que donava feina a molts veïns i veïnes del Coll.

Carrer del Santuari, 1897.

Font: Barcelona: El Coll-Vallcarca, Viena Edicions.

L'accessibilitat: fet diferenciador del barri

El barri del Coll ha presentat històricament problemes que han condicionat negativament part de l'estructura urbanística del barri, amb forts pendents i una manca considerable d'espais lliures i de relació al seu interior.

En el seu conjunt, el barri s'ha situat en uns nivells d'accessibilitat viària i per a vianants certament condicionats per la topografia, fet que ha produït dificultats d'accessibilitat respecte al centre de la ciutat i el mateix districte, als carrers, als accessos dels edificis i també de connectivitat interna entre sectors del barri i entre els barris veïns. En general, aquesta casuística s'ha percebut com un factor d'aïllament del barri i per tant en els darrers anys la millora de l'accessibilitat s'ha prioritzat, tant com a itinerari d'accés a l'interior del barri com per enllaçar-lo amb la ciutat.

La posada en funcionament de les escales mecàniques i especialment de l'estació de metro El Coll-Teixonera, de la línia 5, ha representat un punt d'inflexió per al barri. Es va posar en funcionament el 30 de juliol de l'any 2010, i cobreix els barris del Coll i la Teixonera entre els districtes d'Horta-Guinardó i Gràcia. La distància entre l'andana i el nivell del carrer en aquesta estació arriba als 104 metres, fet que la converteix en l'estació més profunda de la xarxa de metro de Barcelona.

Mitjançant el Pla de barris s'ha volgut intervenir en l'àmbit per tal de resoldre problemes tant d'ordre urbanístic, econòmic i social com de naturalesa física i estructural, amb l'objectiu de redreçar el seu futur gràcies a les noves oportunitats de connexió i accessibilitat, espais verds i recorreguts cívics, la rehabilitació residencial i el foment de la cohesió social.

*Projecte
d'intervenció integral
del barri del Coll*

2

Projecte d'intervenció integral del barri del Coll

L'Ajuntament de Barcelona va presentar a la Generalitat de Catalunya una proposta amb l'objectiu que el barri del Coll s'acollís a les subvencions atorgades per la Llei de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial. D'aquesta manera, aquest barri va ser escollit a la convocatòria de 2007 com a beneficiari dels ajuts econòmics d'aquesta llei.

L'import total aprovat del projecte va ser de 15.724.370 €, dels quals el 50% ha estat subvencionat per la Generalitat de Catalunya fins a un import de 7.862.185 €. L'altre 50% ha estat aportat per l'Ajuntament de Barcelona, impulsor i executor d'aquest projecte, que ha tingut com a objectiu principal millorar les condicions de vida del barri, millorant integralment els eixos cívics i els espais públics, subvencionant la rehabilitació d'espais comuns dels edificis, condicionant equipaments, millorant l'accessibilitat i impulsant la cohesió social i les relacions al barri.

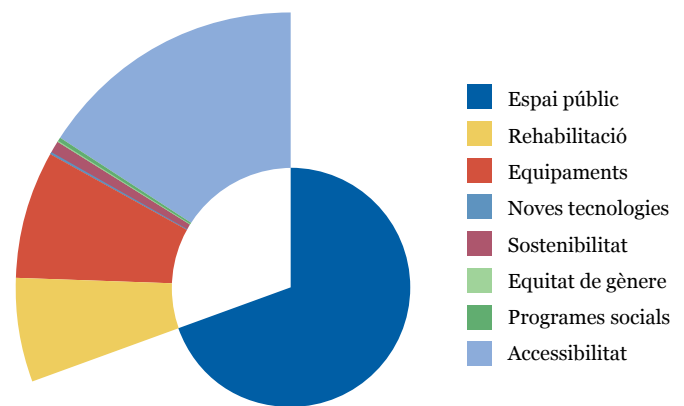
Tot i que la idea inicial del projecte es basava en l'execució de diverses expropiacions per tal d'alliberar zones del barri, finalment es va valorar que calia prioritzar la qualitat de vida dels veïns i veïnes amb un altre tipus d'actuacions, replantejant les expropiacions inicialment programades. Aquest fet va permetre emfatitzar les millores en la mobilitat interna del barri, la qualitat dels espais urbans i el foment dels projectes i la cohesió social.

Aquestes actuacions han beneficiat aproximadament 7.200 persones, una població que destaca, igual que en el conjunt del Districte de Gràcia, per l'increment de l'envelliment de la població. També es percep un lleuger augment de les persones més grans de 65 anys que viuen soles. Pel que fa a l'índex de renda familiar disponible (RFD), el Coll és el barri del Districte de Gràcia on és més baixa (92 el 2012) i es troba per sota de la mitjana del Districte de Gràcia (103,9) i per sota de la mitjana de la ciutat (100).

Camí de Can Móra.

Aquestes actuacions conformen un projecte dividit en vuit camps d'actuació, que són els següents:

Camp d'actuació	Import (€)	Porcentatge
Espai públic	10.910.831,14 €	69,39%
Rehabilitació	954.814,15 €	6,07%
Equipaments	1.159.786,56 €	7,38%
Noves tecnologies	14.997,80 €	0,10%
Sostenibilitat	176.274,25 €	1,12%
Equitat de gènere	11.743,84 €	0,07%
Programes socials	32.560,00 €	0,21%
Accessibilitat	2.463.362,26 €	15,67%
Total	15.724.370,00 €	100,00%

Plaça Laguna Lanao / Carrer de la Font del Remei.

Els vuit camps d'actuació es van concretar en la programació següent:

1. MILLORA DE L'ESPAI PÚBLIC I DOTACIÓ D'ESPAIS VERDS

- Nou espai públic Laguna Lanao
- Eix cívic carrer Portell, que inclou:
 - Carrer Portell
 - Camí de Can Móra
- Urbanització carrers sector Portell, que inclou:
 - Carrer Aldea
 - Cantonada del carrer Aldea amb Tirso
 - Carrer Duran i Borrell
 - Carrer Font del Remei
 - Enjardinament i escales de la Font-rúbia
 - Enjardinament solar Papallona entre carrer Cascalls, Tirso de Molina i Pere Llobet
- Ronda Verda Portell
- Urbanització carrers sector Coll, que inclou:
 - Carrer Beat Almató
 - Perllongament de la baixada de Sant Marià
- Urbanització C. Funosas - Llussà i Pineda i nou accés Parc Creueta del Coll
- Obtenció de sòl i creació d'equipament i noves zones verdes al Portell, que inclou:
 - Adquisició del solar de la Papallona
 - Adquisició del solar de la Font-rúbia

2. REHABILITACIÓ DELS ELEMENTS COMUNS DELS EDIFICIS

- Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis
- Plaques solars i millora de l'aïllament tèrmic als edificis

3. PROVISIÓ D'EQUIPAMENTS PER A L'ÚS COL·LECTIU

- Condicionament interior nou Centre d'Interpretació de la Finca Sansalvador
- Condicionament i reforma de la Finca Turull: Escola Taller Jardineria

Finca Sansalvador.

CC El Coll - La Bruquera.

4. INCORPORACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ EN ELS EDIFICIS

- Blog del barri del Coll

5. FOMENT DE LA SOSTENIBILITAT DEL DESENVOLUPAMENT URBÀ

- Plaques fotovoltaïques al Centre Cívic del Coll
- Aula Educació Ambiental i Escola Taller Jardineria
- Camí escolar

6. EQUITAT DE GÈNERE EN L'ÚS DE L'ESPAI URBÀ I DELS EQUIPAMENTS

- Benvingudes al barri

7. PROGRAMES PER A LA MILLORA SOCIAL, URBANÍSTICA I ECONÒMICA

- Radars: projecte comunitari per a persones grans en situació de risc d'aïllament social
- Despeses de gestió

Colla Malèfica del Coll.

Hort de l'Avi.

8. ACCESSIBILITAT I SUPRESSIÓ DE BARRERES ARQUITECTÒNIQUES

- Escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera
- Instal·lació de baranes, que inclou:
 - Carrer Pere Llobet
 - Carrer Pere Llobet amb Lluís Bonifàs
 - Carrer Tirso
 - Baixada de Sant Marià
 - Font del Coll
 - Beat Almató
 - Balears
- Baixada de Solanell
- Carrer Móra d'Ebre
- Carrer Font del Coll
- Carrer Móra la Nova
- Carrer Jaume Cabrera
- Carrer Pau Ferran
- Entorn del Centre Cívic el Coll-La Bruguera

Escales del carrer Jaume Cabrera.

3

*Actuacions
executades*

3

Actuacions executades

(Plànol d'actuacions a l'interior de la contraportada)

Per tal de garantir la transversalitat i integralitat del Projecte d'intervenció integral, aquest s'estructura en els 8 camps d'actuació anteriorment esmentats. A continuació, però, les actuacions s'han agrupat en tres grans grups per tal de facilitar-ne la comprensió:

- Projectes urbanístics i d'equipaments
- Rehabilitació d'edificis privats
- Programes socials

3.1. Projectes urbanístics i d'equipaments

Els projectes d'àmbit urbanístic i d'equipaments s'han desenvolupat amb l'objectiu de la qualitat de l'espai públic al barri, especialment quant a la millora de l'accessibilitat. A més, a causa de l'elevada densitat del barri, els projectes han buscat aprofitar els petits racons per generar i augmentar els espais de trobada i els espais de relació. En aquest sentit, destaquen les actuacions relatives a la posada en funcionament de les escales mecàniques o l'execució del nou espai públic Laguna Lanao, l'eix cívic del carrer Portell i la placeta de la baixada de Sant Marià. En tots els projectes executats s'han tingut en compte els criteris de sostenibilitat necessaris per assolir l'eficiència energètica, la instal·lació de lluminàries amb tecnologia LED, la reducció de la contaminació lumínica, etc.

Plaça Laguna Lanao.

Plaça Laguna Lanao.

1. NOU ESPAI PÚBLIC LAGUNA LANAO

Termini d'execució: 2009/2010 i 2013/2014

Pressupost justificat: 567.388,65 €

La nova plaça és una coberta enjardinada de 2.260 m² per sobre de l'aparcament públic i mirador del barri. L'actuació va incloure la dotació d'arbrat i mobiliari urbà, els jocs infantils, la instal·lació d'enllumenat, el clavegueram i el reg per degoteig. La urbanització del nou espai públic Laguna Lanao va finalitzar l'abril del 2010, i es va obrir al públic al maig. Ha esdevingut un nou punt de trobada i esbarjo al barri.

Entre els anys 2013 i 2014 es van instal·lar pèrgoles per aconseguir algunes zones d'ombra a la plaça.

Plaça Laguna Lanao.

El carrer Portell durant les obres.

El carrer Portell durant les obres.

2. EIX CÍVIC CARRER PORTELL

Termini d'execució: 2008/2012

Pressupost justificat: 5.177.546,33 €

A causa de la gran magnitud de l'obra en la seva totalitat, es va plantejar subdividir l'obra en tres fases. En aquest cas es va urbanitzar la zona central, que era la més complexa i la que requeria més pressupost, i es va deixar l'inici i el final del carrer per a una inversió posterior de l'Ajuntament. Les obres inclouen l'obertura del carrer Portell, que abans no existia, i l'adequació d'un camí a una via de vianants (camí de Can Móra).

Aquesta urbanització va ser una obra de gran complexitat tècnica.

Com a tasques prèvies a la urbanització es van haver d'enderrocar diferents paviments existents, així com estructures d'obra de fàbrica i murs de formigó.

Pel que fa als moviments de terres, es van desmuntar 10.326,57 m³ de terra per fer l'esplanada i es van terraplenar 1.981,42 m³ per deixar a cota el terreny per poder executar la urbanització, i posteriorment es va fer una base de formigó per als diferents paviments.

El carrer Portell durant les obres.

- Paviment de panot de 20×20×4 cm a la vorera de Pere Llobet, a la unió amb el paviment del carrer Portell.
- Paviment de calçada format per capa de rodament de 5 cm de gruix al carrer Portell.
- Paviment de calçada format per llamborda de formigó negre de 10×30×10 cm, al carrer de Can Móra, al carrer Pere Llobet i al carrer Portell enfront de les escales del carrer Tarafa.
- Diferents vorades i escossells.

Segons les necessitats del projecte i els estudis geotècnics realitzats, s'han projectat una sèrie de 14 murs dins de l'àmbit d'actuació.

En general, el disseny d'aquests murs es van veure condicionats per l'espai disponible, el tipus de terreny i la diferència de cota entre els carrers, de forma que s'ha executat de la manera següent:

S'ha executat un mur compost per micropilons ancorats de forma provisional al terreny, una vegada excavat el terreny del carrer Portell fins a la cota definitiva, s'ha executat un mur de formigó armat en forma de L per tal de contenir tota l'empenya del terreny i els habitatges. D'aquesta manera es van poder retirar els ancoratges provisionals executats abans de la fase d'excavació.

L'execució del mur amb aquest sistema va permetre excavar el terreny sense fer perillar la integritat dels habitatges existents, així com executar el mur resistent per substituir els ancoratges provisionals.

Pel que fa a la xarxa de clavegueram, tant al carrer de Can Móra com al carrer Portell s'ha executat un nou col·lector de PVC.

S'han executat dues línies diferents d'enllumenat públic per al carrer de Can Móra i el carrer Portell; s'han col·locat fanals o projectors per garantir la il·luminació dels carrers allà on calia.

L'enjardinament ha consistit en la plantació de:

- 9 *Acer saccharinum* de 20 a 25 cm de perímetre.
- 2 *Tipuana tipu* de 20 a 25 cm de perímetre.
- 3 *Acacia saligna*.
- 3 *Acacia dealbata*.
- 9 *Cupressus sempervirens stricta*.
- Els parterres s'han plantat amb *Hedera helix* i *Phartenocissus tricuspidata*, amb manta de coco per fer la consolidació del talús.

Carrer Portell.

- Per executar la xarxa de reg, s'ha instal·lat reg per degoteig, aspersió i reg d'arbrat d'alineació.
- Pel que fa al mobiliari urbà, s'ha col·locat el següent:
 - Papereres trabucables de 45 cm de diàmetre.
 - Barana de 90 cm d'alçada d'acer inoxidable, amb malla d'acer i muntants revestits de fusta d'Iroco.
 - Tanca d'acer, pintada amb Oxiron, amb xapa perforada en forma d'Óssa Major.
 - Cadira Neobarçino.
- Durant l'execució de l'obra s'han hagut de desviar dues línies d'MT que creuen sota el nou vial.

Carrer Portell.

Carrer Portell.

Aldea - Tirso, abans.

3. URBANITZACIÓ CARRERS SECTOR PORTELL

Termini d'execució: 2009/2013

Pressupost justificat: 1.578.691,26 €

Es va fer l'arranjament superficial dels carrers Aldea, la cantonada del carrer Aldea amb Tirso, el carrer Duran i Borrell i el carrer Font del Remei. Les obres van incloure la substitució del clavegueram, el soterrament de línies i la substitució de l'enllumenat per un de baix consum. En el cas dels carrers Aldea i Duran i Borrell el projecte va incloure la plantació d'arbrat, inexistent fins aleshores. El projecte destaca també perquè ha aconseguit facilitar l'accessibilitat al Centre de Serveis Socials.

Durant el projecte també es va portar a terme l'enjardinament i les escales de la Font-rúbia i l'enjardinament del solar de la Pallona entre els carrers Cascalls, Tirso de Molina i Pere Llobet.

Les obres de remodelació de Font-rúbia van representar una actuació important per al barri ja que van recuperar l'espai on es trobava la font, un punt important en la memòria iconogràfica del barri.

A més de les obres ja descrites, es va arranjar l'espai d'accés a les noves escales mecàniques i la baixada de Sant Marià per transformar-la en un espai d'estada com a placeta central del barri.

Font-rúbia, abans.

Aldea - Tirso, després.

Font-rúbia, després.

Ronda Verda, abans.

4. RONDA VERDA PORTELL

Termini d'execució: 2011/2012 i 2014

Pressupost justificat: 120.290,19 €

Creació del corredor verd entre el passeig Turull i el carrer Uruguai al vessant oriental del Park Güell, reajustant el pressupost perquè la primera proposta plantejada pretenia una ronda verda molt ambiciosa que afectava propietats privades. La complexa gestió va obligar a adaptar el projecte i a plantejar un arranjament del camí posterior a l'escola Montseny i l'IES Bosch i Gimpera. L'actuació intenta adequar-se a les parts que són de domini públic com una primera fase del que haurà de ser en un futur un corredor verd.

La justificació del projecte es va fer en dues parts diferenciades: la primera correspon al projecte i la segona a l'execució de l'obra.

Ronda Verda, després.

Ronda Verda, després.

Beat Almató, abans.

Beat Almató, després.

5. URBANITZACIÓ CARRERS SECTOR COLL

Termini d'execució: 2009/2014

Pressupost justificat: 817.840,20 €

L'obra va incloure l'ampliació de voreres, la pavimentació del carrer Beat Almató i el perllongament de la baixada de Sant Marià, així com l'enjardinament de les escales que arriben al santuari fins al carrer Rubens. La redacció del projecte es va iniciar el 2009, però per diferents causes, com l'arribada del metro i les demandes veïnals, es va requerir l'aturada i el replantejament del projecte, que finalment es va executar el 2014.

Baixada de Sant Marià.

C. Funosas - Llussà.

6. URBANITZACIÓ C. FUNOSAS - LLUSSÀ I PINEDA I NOU ACCÉS PARC CREUETA DEL COLL

Termini d'execució: 2008/2011 i 2013

Pressupost justificat: 665.074,51 €

A més de la urbanització, es va fer una important obra de connexió al clavegueram que va sorgir en el moment de l'execució de les obres com una necessitat. Aquestes obres han estat d'execució complexa, amb el tall parcial del carrer, senyalització específica... etc. Així mateix, es va remodelar la placeta d'en Fausto del final del carrer Funosas per tal de millorar l'espai de relació.

C. Funosas - Llussà.

La Papallona, abans.

7. OBTENCIÓ DE SÒL I CREACIÓ D'EQUIPAMENT I NOVES ZONES VERDES AL PORTELL

Termini d'execució: 2011/2012

Pressupost justificat: 1.984.000,00 €

Inicialment el pressupost estava destinat a l'adquisició de sòl i sostre per a zona verda, amb despeses de trasllat, si s'escau, i l'enderroc de les edificacions i condicionament del terreny al Park Güell al vessant del sector Portell. El replantejament del projecte i el fet que la zona del Portell del Coll estava pendent d'una modificació de planejament, van fer que es consideres oportú ajornar aquestes actuacions en el temps. Actualment, un cop aprovada l'MPGM definitivament, el seu desenvolupament ha de ser objecte d'una periodificació que va més enllà del Pla de barris.

Tot i així, els imports justificats dins el marc del Pla de barris corresponen a:

- La Font-rúbia (Tirso, 44) 225,000 €
- Solar la Papallona:
 - Tirso 8-10/Jaume Cascalls 11-15: 550,000 €
 - Tirso 2-6: 1,049,000 €
 - Pere Llobet 12: 160,000 €

La Font-rúbia, abans.

La Papallona, durant.

Accés a la finca.

8. CONDICIONAMENT INTERIOR NOU CENTRE INTERPRETACIÓ FINCA SANSALVADOR

Termini d'execució: 2009/2013

Pressupost justificat: 366.628,36 €

Es va condicionar la finca rehabilitada i adequada de Sansalvador, obra inacabada de l'arquitecte Josep Maria Jujol i Gibert i catalogada com a patrimoni arquitectònic. Es va intervenir a les grutes interiors per tal de consolidar-les i resoldre els greus problemes d'humitats que patien. Això permetrà que en un futur pugui esdevenir el Centre d'Interpretació Josep M. Jujol. Actualment és la seu del Taller d'Història de Gràcia.

A més, s'ha portat a terme l'enjardinament de la finca d'acord amb el projecte original, fet que permet que en el seu conjunt la finca sigui un espai patrimonial recuperat.

Interior de la gruta.

Accés a la gruta.

Aula ambiental, durant.

9. REFORMA FINCA TURULL: PROJECTE DE SUPORT A PROGRAMES MEDIAMBIENTALS

Termini d'execució: 2008/2013

Pressupost justificat: 793.158,20 €

Adequació d'una finca municipal de 4.000 m² per desenvolupar l'Aula Ambiental Bosc Turull. S'ha instal·lat una tanca de fusta de seguretat a tot el perímetre i s'han construït rampes i passarel·les de fusta, fent un recorregut per la zona de bosc. També s'han habilitat quatre portes d'entrada a la finca, s'han remodelat les escales d'accés a la zona d'horts urbans i s'han habilitat dos espais com a aules d'activitats i tallers amb lavabos, així com l'accés entre els horts i l'aula a través d'una rampa nova.

La finca ha servit de seu de la casa d'oficis del projecte "Treball als barris" durant els darrers tres anys i l'espai l'estan utilitzant escoles, entitats, etc. en diverses activitats relacionades amb el medi ambient i la sostenibilitat.

Aula ambiental.

Rampa d'accés per la zona del bosc.

Carrer de Móra la Nova, abans.

10. ESCALES MECÀNIQUES ALS CARRERS MÓRA LA NOVA I JAUME CABRERA

Termini d'execució: 2008/2010

Pressupost justificat: 2.367.407,32 €

Es van posar en funcionament les escales mecàniques reversibles de Móra la Nova, que van millorar considerablement l'àmbit de l'accessibilitat. L'escala per trams també va permetre resoldre la problemàtica d'accés als habitatges i amb les humitats dels espais que queden entre l'escala i la façana a causa dels enjardinaments, que s'han substituït per un altre tipus de tractament superficial.

Les escales mecàniques del carrer Jaume Cabrera, també reversibles, van permetre salvar els desnivells existents i regenerar una zona molt malmesa que generava incidències i molèsties.

Carrer de Móra la Nova, després.

Carrer de Jaume Cabrera, abans.

Carrer de Jaume Cabrera, després.

Baixada de Sant Marià

Mirador del Coll.

11. INSTAL·LACIÓ DE BARANES

Termini d'execució: 2009 i 2012/2013

Pressupost justificat: 95.954,94 €

Actuacions puntuals d'instal·lació de baranes per a la millora de l'accessibilitat i seguretat en els trams de més pendent: carrer Balears, baixada Solanell, baixada Sant Marià, Beat Almató i Móra d'Ebre, Font del Coll, Tirso, Móra la Nova, entorn Centre Cívic, carrer Jaume Cabrera, Pere Llobet, Pau Ferran.

Carrer de Pau Ferran

3.2. Rehabilitació d'edificis privats

Per donar coherència a la realització de les obres de rehabilitació dels edificis d'habitatges privats, s'agrupen les diferents accions de rehabilitació sota el paraigües genèric de la "Campanya de rehabilitació".

Aquest fet ens ha permès:

- Gestió centralitzada de l'expedient a l'Oficina d'Habitatge del Districte.
- Informació més personalitzada als ciutadans.
- Suport tècnic.
- Optimització dels recursos públics, per permetre als beneficiaris obtenir el màxim ajut possible i evitar duplicitats d'ajuts.
- Agilitat en el pagament dels ajuts als beneficiaris, mitjançant l'empresa pública Barcelona Gestió Urbanística SA, que des del moment del tancament administratiu de l'expedient l'ha efectuat en el termini aproximat de 3 mesos.
- Possibilitat d'endós de l'ajut a l'empresa constructora, de manera que suposi el menor impacte econòmic possible als veïns.

Les rehabilitacions han estat realitzades en edificis dels carrers passeig Mare de Déu del Coll, Portell, Tirso, Beat Almató, Sant Eudald, Riu de la Plata, Móra la Nova, Pau Ferran i Santuari.

Els tipus d'obra realitzats han estat, segons l'edifici, l'estructura horitzontal i vertical, les façanes principals i posteriors, les cobertes, el pati de llums, les instal·lacions d'aigua i de llum, els baixants, actuacions d'estalvi energètic, l'ascensor, la supressió de barreres arquitectòniques, les escales i el porter electrònic.

En total s'han gestionat 15 expedients de rehabilitació, que suposen un total de 954.814,15 € de pressupost protegible. Amb la campanya de rehabilitació s'han beneficiat un total de 138 habitatges i 14 locals.

Beat Almató, 10, abans.

Beat Almató, 10, durant.

Sant Eudald, 14, abans.

Sant Eudald, 14, després.

12. REHABILITACIÓ I EQUIPAMENT D'ELEMENTS COL·LECTIUS DELS EDIFICIS

Termini d'execució: 2010/2013

Pressupost justificat: 919.149,25 €

L'objectiu principal de la campanya de rehabilitació és el de garantir l'estabilitat i la seguretat en els edificis. Un cop assolit aquest objectiu, la campanya s'ha de centrar en la millora de les condicions d'habitabilitat i l'adequació dels habitatges a la normativa actual, en quant a temes de subministraments, aïllament, estalvi energètic, etc. per tal de millorar la qualitat de vida dels habitants dels habitatges privats del barri.

L'actuació ha consistit en l'aplicació d'ajuts a la rehabilitació en els elements comuns dels edificis amb la intenció d'actuar en aquells elements exteriors que ajuden a configurar el paisatge urbà del barri, per tal de millorar les edificacions d'habitatge privat, així com la sensació de benestar tant dels ocupants com de l'entorn general del barri.

Pau Ferran, 39, abans.

Pau Ferran, 39, després.

Santuari, 22, després.

13. PLAQUES SOLARS I MILLORA DE L'ÀILLAMENT TÈRMIC ALS EDIFICIS

Termini d'execució: 2011/2012

Pressupost justificat: 35.664,90 €

La utilització de recursos constructius que milloren l'aïllament tèrmic de les cobertes, al mateix temps que es millora la impermeabilització, dona com a resultat un estalvi energètic molt important. Per tant, en tots aquells expedients de rehabilitació que han requerit una intervenció en la coberta per resoldre problemes d'humitats o per millorar la impermeabilitat, s'han utilitzat aquest tipus de materials que milloren l'aïllament tèrmic.

Santuari, 22, abans.

Santuari, 22, després.

CODI EXPEDIENT	ADREÇA	NRE. HABITATGES	NRE. LOCALS																	
				Estructura horitzontal	Estructura vertical	Façana principal	Façana posterior	Vestíbul	Coberta	Pati de llums	Instal·lació aigua	Instal·lació llum	Instal·lació gas	Baixants	Aire condicionat	Antena col·lectiva	Porter electrònic	Estalvi energètic	Ascensors/supressió barreres arquitectòniques	Escalles
BCO-001	Pg. Mare de Déu del Coll 84	17	1																	
BCO-002	Portell 12	10	1																	
BCO-003	Tirso 38	9	1																	
BCO-004	Beat Almató 6-8	20	2																	
BCO-005	Sant Eudald 41-43	19	2																	
BCO-006	Pg. Mare de Déu del Coll 104																			
BCO-007	Pg. Mare de Déu del Coll 58	10	1																	
BCO-008	Beat Almató 83	9	0																	
BCO-009	Riu de la Plata 9	1	0																	
BCO-010	Beat Almató 7	12	0																	
BCO-011	Móra la Nova 16	2	1																	
BCO-012	Portell 15	1	4																	
BCO-013	Pau Ferran 29	2	0																	
BCO-014	Santuari 22	15	1																	
BCO-015	Beat Almató 76	11	0																	
EXPEDIENTS		HABITATGES	LOCALS	TOTALS DE TIPUS D'OBRA																
15		138	14	3	1	10	6	0	7	6	5	3	0	3	0	0	1	3	1	3

Beat Almató, 15, abans.

Beat Almató, 15, després.

3.3. Programes socials

14. EL BLOG DEL COLL 2.0

Termini d'execució: 2012

Pressupost justificat: 14.997,80 €

D'acord amb l'anàlisi feta sobre les millors eines per utilitzar les noves tecnologies com a forma de difusió i participació al barri, i lligades al Centre Cívic del Coll com a espai central, es va dissenyar una revista en línia (*El Coll 2.0*) que està en funcionament des de juny de 2010, a partir de la tasca realitzada pels plans d'ocupació del programa "Treball als barris" de Barcelona Activa.

En aquest punt s'han justificat les eines de comunicació públiques al barri, amb el blog *El Coll 2.0* i la substitució de l'antena de Ràdio Gràcia per tal de millorar la cobertura al barri.

elcoll.blogspot.com

15. PLAQUES FOTOVOLTAIQUES AL CENTRE CÍVIC DEL COLL

Termini d'execució: 2011/2013

Pressupost justificat: 83.821,57 €

L'objectiu d'aquesta actuació va ser dotar el Centre Cívic del Coll d'una instal·lació de plaques fotovoltaïques amb una superfície útil d'instal·lació de 260 m².

L'inici del projecte es va fer coincidir amb l'any 2011 per tal que esdevingués un recurs educatiu de la Casa d'Oficis del programa "Treball als barris". L'import justificat correspon al projecte tècnic, als materials i a la supervisió de l'execució, mentre que la instal·lació física la va dur a terme la Casa d'Oficis en el marc del programa "Treball als barris".

Plaques solars. CC El Coll - La Bruguera.

Plaques solars. CC El Coll - La Bruguera.

Finca Turull.

16. AULA EDUCACIÓ AMBIENTAL I ESCOLA TALLER JARDINERIA

Termini d'execució: 2013/2014
Pressupost justificat: 80.504,68 €

Posada en marxa de l'Aula Ambiental del Bosc Turull, dins de la Finca Turull, com a projecte d'aprenentatge, divulgació i difusió ambiental.

L'import justificat correspon a l'arranjament de l'espai interior de l'equipament, actualment dinamitzat a través de gestió cívica.

Hort urbà Turull.

Bosc de l'Aula Ambiental.

17. CAMÍ ESCOLAR

Termini d'execució: 2009

Pressupost justificat: 11.948,00 €

Es va fer un diagnòstic de l'accessibilitat a l'escola pública Montseny amb l'objectiu final de millorar l'autonomia personal dels alumnes per accedir a l'escola. L'estudi de necessitats i propostes va suggerir millorar les voreres de diversos carrers, convertir en zona de vianants alguns trams com la baixada de Sant Marià a la zona dels comerços, fer més accessible el Parc de la Creueta del Coll des de Móra d'Ebre, i controlar la velocitat dels vehicles en carrers amb pendent com Torrent del Remei.

El maig de 2013 es va inaugurar el camí escolar, que incorporava en el seu disseny gran part d'aquests suggeriments.

Camí escolar.

Carrer de la Farigola.

18. BENVINGUDES AL BARRI

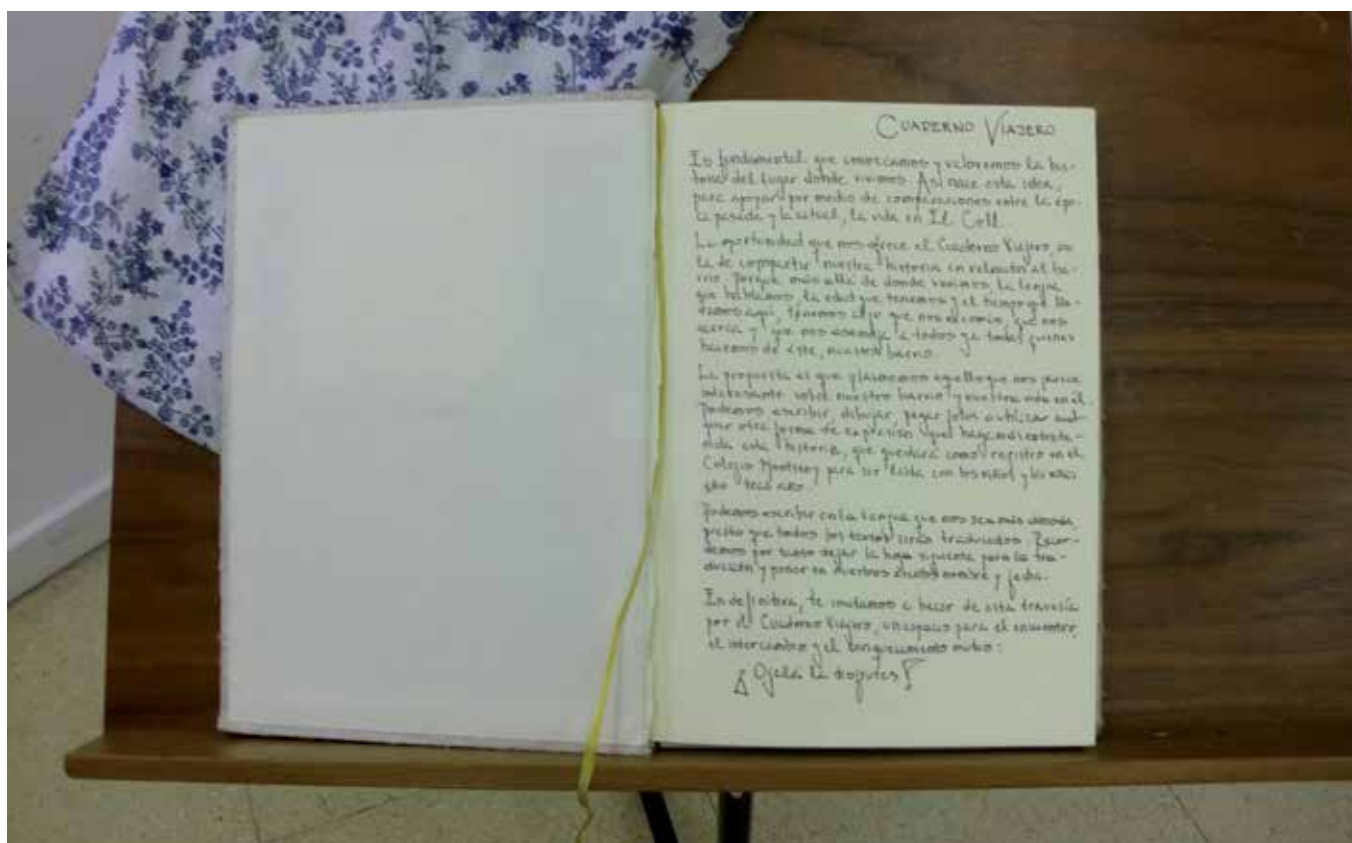
Termini d'execució: 2009

Pressupost justificat: 11.743,84 €

El projecte “Benvingudes al barri” és un espai d'intercanvi de vivències entre persones que han nascut i viscut al barri i l'alumnat del CEIP Montseny, projecte sorgit del grup Dones Comunicadores. Arran d'aquest projecte es va iniciar el programa “Mi barrio y yo: el Cuaderno Viajero”, a partir de les vivències d'alumnes i famílies d'una classe del CEIP Montseny (tant les establertes com les novingudes), expressades en textos, dibuixos i fotografies, que s'estén també a altres veïns i veïnes del barri.

Quadern Viatger.

Quadern Viatger.

Projecte "Radars".

19. RADARS

Termini d'execució: 2008/2014

Pressupost justificat: 0,00 €

El barri de El Coll és una població total de 7.772 persones, de les quals 1.478 persones (19,2%) són més grans de 65 anys. I d'aquestes, 672 persones (45%) tenen més de 75 anys, de les quals 329 (49%) són soles.

Moltes d'aquestes persones han escollit continuar vivint a casa seva, soles o acompanyades, degut a l'alt sentiment de pertinença al barri i al seu entorn, i així volen continuar vivint la resta de la seva vida.

Per contribuir al benestar d'aquestes persones grans que desenvolupen tot el seu potencial i s'acompanyen amb els seus veïns, és necessari i es necessita un treball conjunt del barri del Coll, han posat en marxa el projecte Radars.

Què és el projecte RADARS?
És una xarxa de prevenció en la qual hi participen veïns, entitats, comerciants, persones voluntàries i professionals de les entitats i serveis vinculats al barri.

Quin és l'objectiu?
Ajudar i facilitar que les persones grans del barri puguin continuar a la seva feina, ho que fan al seu benestar amb la complicitat del seu entorn.

La prioritat de radars-ne és el risc d'aïllament i d'exclusió social.

A qui s'adreça?
A persones majors de 75 anys, que viuen soles o acompanyades de persones de més de 65 anys.

Qui són els "Radars"?
Veïns, comerciants, voluntaris i entitats socials que, amb la seva mirada sensible i respectuosa, contribueixen a reduir el risc d'aïllament de les persones grans.

Quins són els nostres principals valors?
Respecte a les persones grans i treball conjunt entre l'administració pública i la ciutadania per construir un bon barri i més solidari.

Com pots ajudar a les persones grans del teu barri?
Tu pots ser un **Radars**: una persona veïna voluntària, sensible i observadora, però sobretot molt respectuosa amb la privacitat de les persones.

No et preocupis cap esforç. Només cal que indiquis almenys a la direcció d'adreça de les persones grans que coneixes.

Si detectes un canvi en la seva rutina diària, en el seu comportament o en el seu aspecte, pot ser un **indici que necessiteu algun tipus d'ajuda**. En aquest cas, l'única cosa que has de fer és posar-te en contacte amb el projecte Radars.

Triptic del projecte "Radars".

Aquest projecte, liderat pels Serveis Socials junt amb entitats i veïns del barri, és un projecte d'acció comunitària per a persones grans, que pretén implicar a veïns i comerços del barri. L'objectiu és detectar i ajudar que les persones grans que viuen soles o acompanyades de persones de més de 65 anys per tal que puguin continuar a la seva llar amb la complicitat del seu entorn, tot garantint el seu benestar social. És una xarxa de prevenció en la qual participen el veïnat, la xarxa comercial, persones voluntàries i professionals de les entitats i serveis vinculats als barris.

Aquest projecte s'ha desenvolupat al barri del Coll durant els darrers anys, però no ha calgut destinar-hi els recursos econòmics previstos. Actualment el projecte "Radars" ja s'ha implementat a nou dels deu districtes de Barcelona.

COM ACTUEM?

RADARS VEINALS I COMERCIALS

Detecten el risc d'aïllament amb una mirada sensible i respectuosa:

- Abància
- Canvi de comportament
- Abància del/de la cuidador/a
- Deteriorament del/de la cuidador/a

El comuniquen a un d'aquests telèfons:

RADARS
900 70 30 30
93 619 73 11
112

o radarsgentgran@bcn.cat

SERVISIS SOCIALS

Valoren el cas i hi intervenen conjuntament amb la xarxa del barri en cas de necessitat

PLATAFORMA TELEFÒNICA

Fan el seguiment de manera continuada de la persona gran detectada

TAULA PROJECTE RADARS EL COLL

Projecte d'Acció Comunitària RADARS PER A LA GENT GRAN DEL COLL

Associació de Veïns i Veïnes del Coll - Valldaroca / Banc d'Aliments El Coll - La Salut / Biblioteca Jaume Fuster / Centre Cívic El Coll - La Bruguera / Dones Comunicadores del Coll / Casal mare de Déu del Coll / Grup d'Estrella Coll - Valldaroca / Penya Maria de Déu del Coll / Direcció de Serveis a les Persones i Territori Dta. Gràcia / Servei Socials El Coll - Valldaroca / Veïns, veïnes i comerços del barri

Si vols participar al projecte RADARS escriu-nos al correu **radarsgentgran@bcn.cat** o truca'ns al telèfon **93 619 73 11**

bcn.cat / radars
Per més info: **93 619 73 11**
Twitter: @bcnradars, @bcnradars

Ajuntament de Barcelona

Triptic del projecte "Radars".

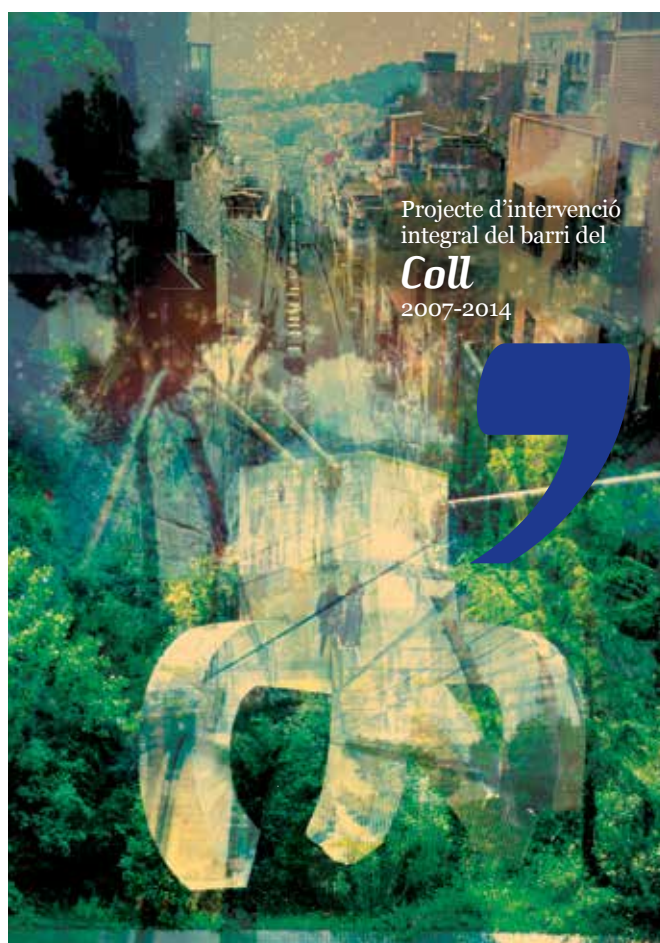
20. DESPESES DE GESTIÓ

Termini d'execució: 2009

Pressupost justificat: 32.500,00 €

La gestió del projecte d'intervenció integral s'ha dut a terme amb recursos propis de l'Ajuntament de Barcelona anys i no s'ha hagut de crear una estructura específica.

No obstant això, a l'inici del projecte es va haver de contractar a una empresa per donar suport a la posada en marxa del projecte. Les despeses vinculades a la gestió durant el projecte i a la realització final de la memòria, tant l'elaboració com la publicació, van a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

4

*Programes
complementaris*

4

Programes complementaris

El projecte d'intervenció integral al barri del Coll, a més de les actuacions de millora de les infraestructures, els equipaments i els espais públics, ha permès desenvolupar una línia de treball paral·lela i complementària com és la promoció de l'ocupació i el desenvolupament local.

Els esforços s'han destinat durant aquests anys especialment a programes de foment de l'ocupació adreçats a les persones aturades i a l'eix de promoció del comerç de proximitat, amb la realització de tasques que dinamitzen la vida econòmica del barri i l'apropament d'accions ocupacionals, formatives i d'inserció laboral a la població del Coll.

TREBALL ALS BARRIS - EL COLL

Línies de desenvolupament local i millora de l'ocupació

L'any 2006 el Servei d'Ocupació de Catalunya va endegar el projecte "Treball als barris", amb la finalitat de promoure accions complementàries a la Llei de barris en l'àmbit de l'ocupació i el desenvolupament local en aquells territoris amb desequilibris econòmics i socials més grans, per tal d'afavorir la millora de les condicions de vida dels habitants d'aquests barris i la cohesió social dels territoris.

Amb aquesta iniciativa, que ofereix un catàleg de 6 programes i 16 tipus d'accions específiques, es pretén dissenyar, planificar i executar actuacions concretes a cada barri en funció de les seves necessitats, amb la finalitat de fomentar el seu desenvolupament socioeconòmic de forma integrada, equilibrada i sostenible.

En el marc del projecte "Treball als barris", a través de **Barcelona Activa** s'ha executat un pressupost global de 1.742.634.57 euros al barri del Coll entre els anys 2009 i 2014.

ANÀLISI SOCIOECONÒMICA

Per tal d'identificar estratègies d'intervenció adequades al territori, l'any 2008 es va dur a terme l'estudi de necessitats d'ocupació i desenvolupament econòmic del barri del Coll, en el marc del qual es van identificar un seguit de línies d'actuació en els àmbits de la promoció de la capacitat professional i l'ocupació, la promoció de les possibilitats mediambientals del barri i el foment dels serveis de proximitat, que van vertebrar l'estratègia d'intervenció desenvolupada en el marc del projecte "Treball als barris" al llarg dels anys 2009 a 2014.

De l'anàlisi de les necessitats ocupacionals del barri es va despendre que el tancament de l'editorial Bruguera i de tallers que donaven feina a molts veïns i veïnes va significar una pèrdua de l'economia pròpia del barri, percebuda també com a identitat pròpia del Coll.

Analitzant les característiques endògenes del barri es va identificar el sector mediambiental com un sector amb potencialitats i generador d'oportunitats futures per al barri.

MESURES OCUPACIONALS

A partir de l'anàlisi de necessitats ocupacionals del barri, es va posar de manifest també que, malgrat que la taxa d'atur sigui similar a la de la resta del Districte de Gràcia i de la ciutat, hi ha alguns col·lectius amb especials dificultats per trobar feina o per mantenir-se al mercat laboral, en especial la població jove.

La no existència de recursos ocupacionals específics al territori per donar resposta a aquestes necessitats, i les potencialitats de l'eix mediambiental, va orientar l'oportunitat de dur a terme el conjunt de mesures ocupacionals que presentem a continuació.

Programes d'experienciació laboral

En l'àmbit del foment de l'ocupació al barri del Coll s'ha donat suport a la millora de l'ocupabilitat de persones en situació d'atur mitjançant la contractació de **31 persones** prioritàriament del barri per a la realització de diferents projectes d'interès social com ara la millora d'espais i parcs públics, el suport al teixit econòmic i comercial, la realització de campanyes de sensibilització mediambiental, dinamització comunitària i cohesió social, així com accions per a una major divulgació de les TIC entre la població resident.

CASES D'OFICIS EN L'ÀMBIT DEL MEDI AMBIENT I LA SOSTENIBILITAT

Durant el període 2011-14 al barri del Coll s'han desenvolupat 4 cases d'oficis en les quals han participat 88 joves, i s'ha prioritzat la participació de joves del barri. Les cases d'oficis són programes dirigits a joves menors de 25 anys en situació d'atur que faciliten una formació en alternança amb la pràctica professional en ocupacions emergents i diferents perfils professionals del sector del medi ambient. Els projectes tenen una durada de 12 mesos i han tingut com a seu de referència l'Aula Ambiental Finca Turull.

AULA AMBIENTAL FINCA TURULL

Els 88 joves participants s'han format i han tingut una experiència laboral durant 6 mesos en les següents ocupacions:

- **Agent forestal:** realització de tasques de gestió i ordenació dels espais verds naturals del territori.
- **Ecojardineria:** contribució a la millora dels espais enjardinats del territori sota criteris ecològics i de sostenibilitat.
- **Informador/a ambiental:** desenvolupament de treballs de guia, informació i organització d'activitats de coneixement i apropament a la natura, com ara desenvolupament d'itineraris en espais naturals, suport a la dinamització de diferents exposicions i campanyes de sensibilització que s'han impulsat des del barri.
- **Instal·lació d'equips d'energies renovables:** instal·lació, seguiment i valoració de les instal·lacions d'energia solar al Centre Cívic El Coll i altres espais.
- **Tècnic/a auxiliar en eficiència energètica:** amb l'objectiu de fomentar l'ús eficient de l'energia, avaluació de l'eficiència de les instal·lacions d'energia i aigua en edificis, col·laborant en el procés de certificació energètica d'edificis i fent propostes de millora per fomentar l'estalvi energètic.

Itineraris d'orientació i recerca de feina

TALLER D'OCUPACIÓ TURISME

L'any 2012 es va desenvolupar un programa mixt de formació i treball, el Taller d'Ocupació Turisme, en el qual 8 persones aturades majors de 25 anys es van qualificar professionalment i van poder tenir una experiència laboral durant un període de 12 mesos en l'ocupació de dinamitzador/a turístic/a, donant suport a accions de dinamització turística mitjançant la participació en projectes i serveis del Park Güell i l'atenció personalitzada als visitants de la ciutat en col·laboració amb Barcelona Turisme. Els participants del programa van donar també suport al desplegament del Pla de dinamització turística del Districte de Gràcia.

PROGRAMA FORMATIU EN EL SECTOR DEL COMERÇ ECOLÒGIC, BIOLÒGIC I ARTESANAL

Disset persones aturades van participar en aquesta acció de formació professionalitzadora de 250 hores teoricopràctiques amb mòduls d'atenció al client, anglès, seguretat i higiene alimentària, gestió d'estocs i logística, distribució d'espais i mobiliari i presentació de productes i aparadors artesanals o ecològics. Es va organitzar una estada de pràctiques de 100 hores en 10 comerços del sector ecològic, biològic o artesanal del barri i del districte.

PUNT D'ASSESSORAMENT LABORAL

Durant el període 2009-2011 es va posar en marxa un Punt d'Informació i Assessorament Laboral al barri del Coll i es van atendre 176 persones que van ser derivades a diversos recursos i programes de suport a la recerca de feina, entre els quals el programa "Activa't per l'ocupació", programa conjunt entre Barcelona Activa i el Servei d'Ocupació de Catalunya per tal de donar a conèixer a les persones aturades els recursos i les oportunitats d'ocupació que ofereix la ciutat de Barcelona.

"ACTIVA'T AL TEU BARRI": EL COLL

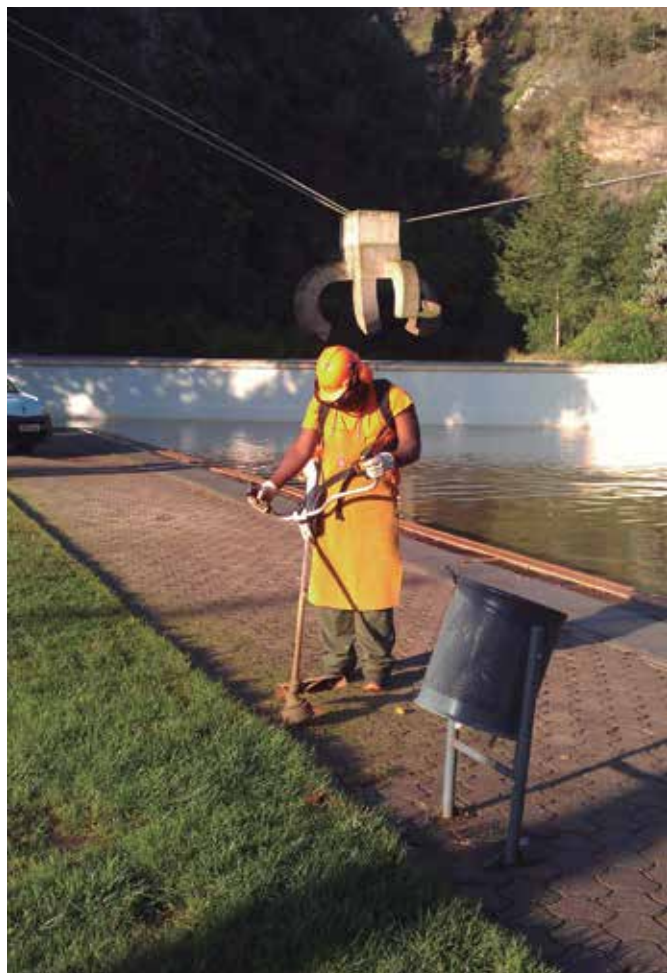
El programa "**Activa't al teu barri**" es va posar en marxa l'any 2011 al barri del Coll amb l'objectiu d'articular un servei que donés resposta a les necessitats d'orientació i recerca de feina, així com al dèficit de recursos ocupacionals del territori, donant accés a 157 veïns i veïnes en atur del barri a diferents activitats.

DISPOSITIU D'INSERCIÓ LABORAL DEL COL·LECTIU AMB DIFICULTATS ESPECIALS

L'any 2012 es dona continuïtat al Punt d'Informació i Assessorament Laboral a través del dispositiu d'inserció adreçat a persones amb dificultats especials en el marc del projecte "Treball als barris". Durant aquest any es van atendre un total de 137 persones al dispositiu d'inserció laboral, les quals van participar en diferents itineraris per l'acompanyament a la recerca de feina. S'han realitzat accions informatives i formatives innovadores especialment adreçades als col·lectius més vulnerables de persones en atur.

Desenvolupament local

El treball en l'àmbit de desenvolupament local s'ha concentrat principalment en la **promoció i dinamització del comerç de proximitat** i la promoció del desenvolupament local sostenible. Els projectes que s'han portat a terme a nivell de promoció del comerç de proximitat han estat els següents:

Anàlisi de la **tipologia de comerç del territori**: l'any 2009 es va realitzar un treball de camp per identificar els comerços del barri i fer una primera aproximació als locals buits. Es va constatar la necessitat d'aprofundir en la detecció del tipus de comerç que caldria potenciar al territori, com ara la promoció del comerç turístic per la proximitat del Park Güell.

Es va dissenyar un **document de model comercial de barri** com a guia del model de comerç a implementar al barri del Coll, i s'ha promogut i acompanyat la posada en marxa i el Pla d'acció de l'Associació de Comerciants Coll-Santuari com a una de les accions realitzades de suport al comerç.

El 2012 es va desenvolupar el **projecte "TIC comerç"** a través d'enquestes a 37 comerços del barri per conèixer el grau d'alfabetització digital dels establiments i, en funció dels resultats, s'han desenvolupat propostes formatives a mida dels comerços i les associacions vinculades.

5

”

*Comitè d'Avaluació
i Seguiment*

////////////////////

5

Comitè d'Avaluació i Seguiment

Membres del Comitè d'Avaluació i Seguiment del Pla de barris del Coll

Per tal de fer un seguiment periòdic de l'estat de desenvolupament del projecte, la Llei de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial va preveure, segons l'art. 12 de la Llei 2/2004, de 4 de juny, la formació d'un comitè d'avaluació i seguiment que reunís en un mateix òrgan la Generalitat, l'Ajuntament i representants del teixit social (associacions de veïns, comerciant, entitats) dels barris.

El Comitè és l'instrument per donar compte de la gestió del programa del Pla de barris. En la rehabilitació d'àrees urbanes, el millor nivell de gestió, per la seva proximitat amb els ciutadans i el coneixement de la realitat, és el govern local, però, en el cas de la rehabilitació integral, és necessari disposar d'un mecanisme de coordinació que integri els tres nivells afectats: la Generalitat, l'Ajuntament i el conjunt format per les entitats veïnals i els agents socials i econòmics.

El Comitè d'Avaluació i Seguiment neix amb quatre funcions fonamentals:

1. Establir mecanismes de coordinació.
2. Avaluar els informes preceptius de seguiment.
3. Promoure processos de participació ciutadana.
4. Elevar els projectes a la Comissió d'Inspecció del Programa.

Les sessions del Comitè s'han celebrat amb periodicitat anual:

17 de desembre de 2008
15 de desembre de 2009
8 de juliol de 2010
17 de maig de 2011
9 de maig de 2012
4 de juny de 2013
Tancament: 23 de març de 2015

Comitè d'Avaluació i Seguiment.

Representants que han assistit a alguna de les sessions:

EN REPRESENTACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Fernando Brea Vide, delegat territorial del Govern (des del 2013)
Salvador Jorba, delegat territorial del Govern (2011-2012)
Carme San Miguel Ruibal, delegada territorial del Govern (fins al 2010)
Amand Calderó, secretari de la Delegació Territorial del Govern

Departament de Territori i Sostenibilitat *

Carles Sala, secretari d'Habitatge i Millora Urbana
Oriol Nel·lo Colom, secretari de Planificació Territorial
M. Jesús Mier Albert, subdirectora General d'Arquitectura i Millora de les Àrees Urbanes (fins al 2010)
Josep Ramon Pol Segarra, cap de l'Oficina de Gestió del Programa de Barris (des del 2014)
Ramon Botey Serra, cap de l'Oficina de Gestió del Programa de Barris (fins al 2014)
Montse Grau Palau, tècnica de l'Oficina de Gestió del Programa de Barris
Francesc López Guardiola, Institut Català del Sol
Josep Antoni Báguena, assessor de la Secretaria per a la Planificació Territorial del Departament de PTO

Departament de Treball

Montserrat Mirabent Baqués, Departament de Governació i Administració Pública
Anna Mochales Collado, director de Serveis Territorials

EN REPRESENTACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

Districte de Gràcia

Montserrat Filomeno, gerent del Districte (des del 2011)
Mari Carmen Fernández González, gerent del Districte, (fins al 2011)
Oriol Bonet, cap de Serveis d'inspeccions, llicències i Espai públic (des de 2012)
Esther García Samaniego, directora dels Serveis Tècnics, (fins al 2012)

* El Departament de Territori i Sostenibilitat substitueix l'antic Departament de Política Territorial i Obres Públiques, així com el Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Comitè tancament El Coll

Josep M. Raya Cobo, cap de Serveis Personals del Districte
Jordi Tendero, conseller govern municipal, (des del 2011)
Xavier Fillol, conseller govern municipal, (des de 2011)
Miriam Carracedo, consellera del Districte de Gràcia
(fins al 2011)
Antonio Gómez García, representant del Districte
(fins al 2011)
Francesc Roma, tècnic del barri del Coll (des del 2009)

Barcelona Gestió Urbanística (Bagursa)

Josep M. de Torres Sanahuja, director general
Enric Cremades, director t. Projectes d'Intervenció Integral

Barcelona Activa

Lorena Ventura, programa "Treball als barris"
Àfrica Cardona, directora del programa "Treball als barris"
(fins al 2012)
Mireia Joan, agent de Desenvolupament Local del programa
"Treball als barris"
Fernando Calleja, agent de Desenvolupament Local del pro-
grama "Treball als barris"

EN REPRESENTACIÓ DE LES ENTITATS VEÏNALS, ASSOCIACIONS CIUTADANES I AGENTS ECONÒMICS I SOCIALS

Salvador Barrau, representant de l'Associació de Veïns/es
El Coll-Vallcarca
Froilà Bellostes, representant de l'Associació de Veïns/es
El Coll-Vallcarca
Manel Romero, representant de l'Associació de Veïns/es
El Coll-Vallcarca
Pilar Bestué, representant de l'escola Montseny
Carlos Romero, representant de l'Associació de Comerciants
Laura Eudal, representant de Plataforma 14A
Manel Fernández, representant de Plataforma 14A
Joan Pinyol, representant de l'Associació de Veïns Passeig de
Turull
Carme Álvarez, representant de l'Associació de Veïns Passeig
de Turull

ALTRES

Alba Fort, Momentum

Principals conclusions

El Comitè ha servit per valorar el grau d'acompliment del programa, per ajudar a resoldre les dificultats sorgides en l'aplicació de les propostes, per reorientar projectes inicials per tal que s'adaptessin a la realitat del barri i per proposar nous projectes aprofitant les oportunitats sorgides durant el procés. En les diverses sessions es van anar constatant els canvis que han suposat per al barri, especialment en l'entorn físic, les inversions del Pla de barris. Des de l'inici es va valorar que el disseny del Pla responia a veritables necessitats del barri i que oferia una visió global i coherent en la concreció dels projectes.

El Districte de Gràcia va convocar des de l'inici del Pla a la Comissió de Seguiment Veïnal com a òrgan de participació. A través seu s'ha anat informant dels projectes i del seu desenvolupament al veïnat representat i als serveis (escola, serveis socials i centre cívic). També s'hi han recollit els suggeriments del veïnat i s'han replantejat projectes mantenint el marc d'objectius de la Llei de Barris. En diversos projectes s'han creat grups específics de treball per matisar solucions i resoldre incidències.

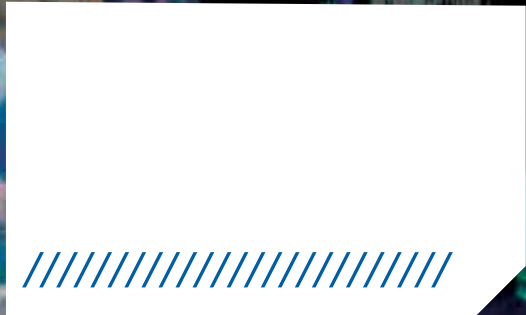
Per tant, es pot concloure que la cooperació entre administracions i veïnat ha tornat a donar el seu fruit al barri del Coll: la Generalitat i l'Ajuntament coincideixen en els seus objectius de millora dels barris i disposen d'una gran capacitat per complementar criteris i recursos que, juntament amb la col·laboració amb el teixit associatiu del barri, ha donat com a resultat un Pla de barris molt beneficiós per al Coll.

Pressupost

Pressupost previst

PROJECTES		PRESSUPOST CONVENI	CONVENI PREVISIÓ 2007	CONVENI PREVISIÓ 2008
CAMP 1	Nou espai públic Laguna Lanao	315.000,00 €	- €	30.000,00 €
	Eix cívic carrer Portell	1.112.500,00 €	- €	- €
	Urbanització carrers sector Portell	751.000,00 €	- €	- €
	Ronda Verda Portell	500.000,00 €	- €	20.000,00 €
	Urbanització carrers sector Coll	702.000,00 €	22.000,00 €	- €
	Urbanització c. Funosas-Llussà i Pineda i nou accés Parc Creueta del Coll	533.750,00 €	283.750,00 €	- €
	Obtenció de sòl i creació d'equipament i noves zones verdes al Portell	5.535.120,00 €	- €	- €
CAMP 2	Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis	900.000,00 €	- €	200.000,00 €
	Plaques solars i millora de l'aïllament tèrmic als edificis	60.000,00 €	- €	- €
CAMP 3	Condicionament interior nou centre d'Interpretació Finca Sansalvador	70.000,00 €	- €	70.000,00 €
	Reforma Finca Turull: projecte de suport a programes mediambientals	840.000,00 €	58.096,48 €	93.969,80 €
CAMP 4	Noves connexions al Centre Cívic El Coll / <i>El blog del Coll 2.0</i>	15.000,00 €	- €	15.000,00 €
CAMP 5	Plaques fotovoltaïques al Centre Cívic El Coll	195.000,00 €	35.000,00 €	160.000,00 €
	Aula Educació Ambiental i Escola Taller Jardineria	150.000,00 €	- €	50.000,00 €
	Camí escolar	12.000,00 €	- €	12.000,00 €
CAMP 6	Benvingudes al barri	21.000,00 €	- €	9.000,00 €
CAMP 7	Xarxa d'intercanvi de coneixements / Radars	12.000,00 €	- €	6.000,00 €
	Despeses de gestió			
CAMP 8	Escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera	3.900.000,00 €	30.000,00 €	870.000,00 €
	Instal·lació de baranes	100.000,00 €	- €	100.000,00 €
	TOTAL	15.724.370,00 €	428.846,48 €	1.635.969,80 €

Pressupost executat

PROJECTES		TOTAL EXECUTAT	EXECUTAT 2007	EXECUTAT 2008
CAMP 1	Nou espai públic Laguna Lanao	567.388,65 €		- €
	Eix cívic carrer Portell	5.177.546,33 €		9.031,76 €
	Urbanització carrers sector Portell	1.578.691,26 €		- €
	Ronda Verda Portell	120.290,19 €		- €
	Urbanització carrers sector Coll	817.840,20 €		- €
	Urbanització c. Funosas-Llussà i Pineda i nou accés Parc Creueta del Coll	665.074,51 €		21.408,96 €
	Obtenció de sòl i creació d'equipament i noves zones verdes al Portell	1.984.000,00 €		- €
CAMP 2	Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis	919.149,25 €		- €
	Plaques solars i millora de l'aïllament tèrmic als edificis	35.664,90 €		- €
CAMP 3	Condicionament interior nou centre d'Interpretació Finca Sansalvador	366.628,36 €		- €
	Reforma Finca Turull: projecte de suport a programes mediambientals	793.158,20 €		2.753,84 €
CAMP 4	Noves connexions al Centre Cívic El Coll / <i>El blog del Coll 2.0</i>	14.997,80 €		- €
CAMP 5	Plaques fotovoltaïques al Centre Cívic El Coll	83.821,57 €		- €
	Aula Educació Ambiental i Escola Taller Jardineria	80.504,68 €		- €
	Camí escolar	11.948,00 €		- €
CAMP 6	Benvingudes al barri	11.743,84 €		- €
CAMP 7	Xarxa d'intercanvi de coneixements / Radars	- €		- €
	Despeses de gestió	32.560,00 €		
CAMP 8	Escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera	2.367.407,32 €		39.440,00 €
	Instal·lació de baranes	95.954,94 €		- €
	TOTAL	15.724.370,00 €	- €	72.634,56 €

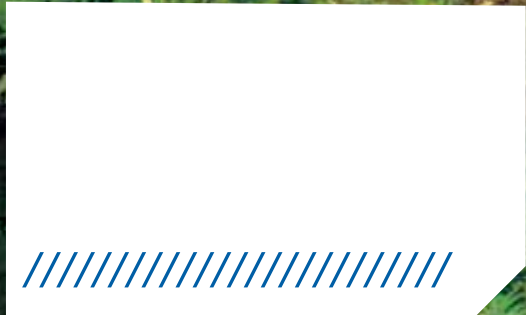
CONVENI PREVISIÓ 2009	CONVENI PREVISIÓ 2010	CONVENI PREVISIÓ 2011
85.000,00 €	200.000,00 €	- €
- €	567.500,00 €	545.000,00 €
- €	386.000,00 €	365.000,00 €
480.000,00 €	- €	- €
- €	680.000,00 €	- €
- €	250.000,00 €	- €
- €	1.344.831,32 €	4.190.288,68 €
200.000,00 €	200.000,00 €	300.000,00 €
30.000,00 €	30.000,00 €	- €
- €	- €	- €
187.933,72 €	500.000,00 €	- €
- €	- €	- €
- €	- €	- €
50.000,00 €	50.000,00 €	- €
- €	- €	- €
12.000,00 €	- €	- €
6.000,00 €	- €	- €
1.808.042,64 €	1.191.957,36 €	- €
- €	- €	- €
2.858.976,36 €	5.400.288,68 €	5.400.288,68 €

EXECUTAT 2009	EXECUTAT 2010	EXECUTAT 2011	EXECUTAT 2012	EXECUTAT 2013	EXECUTAT 2014
16.124,00 €	456.047,95 €	- €	- €	76.954,82 €	18.261,88 €
106.084,23 €	251.967,88 €	4.141.444,44 €	669.018,02 €	- €	- €
76.142,97 €	62.042,38 €	346.881,12 €	405.370,78 €	25.112,17 €	663.141,84 €
- €	- €	849,60 €	7.924,95 €	- €	111.515,64 €
23.735,00 €	106.100,12 €	41.546,61 €	74.469,82 €	381.404,41 €	190.584,24 €
2.932,06 €	465.239,02 €	33.317,81 €	- €	142.176,66 €	- €
- €	- €	225.000,00 €	1.759.000,00 €	- €	- €
- €	36.946,32 €	556.545,80 €	216.768,47 €	108.888,66 €	- €
- €	- €	13.283,01 €	22.381,89 €	- €	- €
110.171,72 €	59.386,61 €	91.312,65 €	44.719,54 €	61.037,84 €	- €
74.005,88 €	16.054,42 €	626.357,20 €	36.745,61 €	37.241,25 €	- €
- €	- €	- €	14.997,80 €	- €	- €
- €	- €	5.522,40 €	8.649,40 €	69.649,77 €	- €
- €	- €	- €	- €	21.397,25 €	59.107,43 €
11.948,00 €	- €	- €	- €	- €	- €
11.743,84 €	- €	- €	- €	- €	- €
- €	- €	- €	- €	- €	- €
32.560,00 €		- €			- €
910.660,08 €	1.417.307,24 €	- €	- €	- €	- €
39.823,23 €	- €	- €	46.231,71 €	9.900,00 €	- €
1.415.931,01 €	2.871.091,94 €	6.082.060,64 €	3.306.277,99 €	933.762,83 €	1.042.611,03 €

*Inversions
complementàries*

7

Inversions complementàries

De la previsió econòmica inicial del projecte, que s'elevava a 15.724.370 €, s'ha executat totalment el pressupost amb data de tancament a 31 de desembre de 2014.

Els eixos principals d'inversió han estat la millora de carrers i equipaments públics, l'impuls d'activitats socioculturals, així com la rehabilitació d'edificis privats i la supressió de barres arquitectòniques. Amb aquestes inversions, en el període 2007-2014 se n'han efectuat d'altres que no estan justificades dins el marc de la Llei de barris.

Metro El Coll / La Teixonera.

Remodelació del C. Morató.

Escola Bressol El Gat Negre.

ALTRES INVERSIONS MUNICIPALS	ANY EXECUCIÓ	IMPORT
URBANITZACIÓ		
Carrer Morató	2014-2015	584.253,71 €
Carrer Santuari	2009-2010	706.843,46 €
Coordinació, gestió, disseny, maquetació i impressió de la Memòria de tancament del Projecte d'intervenció integral al barri del Coll	2014-2015	18.392,00 €
	TOTAL	1.309.489,17 €

AJUNTAMENT DE BARCELONA, GENERALITAT DE CATALUNYA

EDUCACIÓ		
Construcció Escola Bressol Municipal El Gat Negre	2009-2010	1.653.056,00 €
TREBALL ALS BARRIS		
Aportació del SOC i de Barcelona Activa	2009-2014	1.742.634,57 €
	TOTAL	3.395.690,57 €

INVERSIO PRIVADA

Obra major (16 llicències)	2007-2014	3.796.166,72 €
Obra menor restauració de façanes (88 llicències)	2007-2014	9.379.586,32 €
Obra menor de restauració de terrats i cobertes (29 llicències)	2007-2014	275.574,66 €
Altres obres menors (94 llicències)	2007-2014	1.575.045,69 €
Obres d'instal·lació d'ascensors (14 llicències)	2007-2014	797.220,05 €
Obres interiors en habitatge (586 llicències)	2007-2014	3.516.000,00 €
	TOTAL	19.339.593,44 €

INVERSIÓ INDIRECTA+ INVERSIÓ INDUÏDA EN REHABILITACIÓ	Segons estudi realitzat per l'Institut Cerdà	
Amb inversió inclosa al Pla de barris		1.254.647,48 €
Amb obres de RH complementàries al Pla de barris		1.543.106,16 €
	TOTAL	2.797.753,64 €

26.842.526,82 €

ALTRES INVERSIONS NO INCLOSES

Execució estacions del metro de Coll-La Teixonera (línia 5)	36.727.769,35 €

Metro El Coll / La Teixonera, durant l'obra.

Metro El Coll/La Teixonera

L'estació del Coll/La Teixonera és la segona de les tres estacions que constitueixen la prolongació de la línia 5 del metro de Barcelona, a continuació de l'estació del Carmel.

L'accés a aquesta estació es fa mitjançant dos vestíbuls, el de Sant Crispí i el de Batet, que estan bastant allunyats sobre el terreny.

El vestíbul de Batet té dos accessos, un dels quals dona servei al barri del Coll i connecta el vestíbul principal amb el carrer Beat Almató per mitjà d'una galeria horitzontal de 110 metres de longitud, que disposa de cintes transportadores en els dos sentits per tal d'agilitzar el recorregut i d'un passadís central.

Des del vestíbul, i per un pou vertical de 15 metres de diàmetre i 65 de profunditat, s'arriba, per mitjà de tres ascensors de gran capacitat, al nivell de la galeria de connexió amb la preandana, que disposa de 4 cintes transportadores per als 80 metres de longitud. Des de la preandana s'arriba a l'andana de l'estació per dues escales mecàniques, un ascensor i unes escales fixes.

Al vestíbul de Sant Crispí s'hi accedeix des del carrer Arenys per mitjà d'un ascensor i des del carrer de Sant Crispí de manera directa.

Un cop al vestíbul s'accedeix de forma similar al de Batet, baixant des del vestíbul fins al nivell de preandana per un pou de 13 metres de diàmetre i 30 metres de profunditat, dotat amb tres ascensors de gran capacitat. Des d'aquest nivell, i a través d'una galeria de connexió de 100 metres amb 4 cintes transportadores, s'arriba a la preandana. Des d'aquí s'arriba a l'andana amb dues escales mecàniques, un ascensor i una escala fixa.

L'estació del Coll/La Teixonera és una de les estacions més profundes de la xarxa de metro de Barcelona. Des del vestíbul de Batet fins a les andanes hi ha un desnivell de gairebé 80 metres, igual que des del vestíbul de Sant Crispí. A l'extrem de l'estació més proper a l'estació del Carmel la profunditat arriba a ser de més de 100 metres.

Vestíbul del metro El Coll / La Teixonera.

Metro El Coll / La Teixonera.

PRESSUPOST

Els imports de les diferents fases d'obra de l'estació són els següents (sense IVA):

Obra civil de l'estació	14.121.500 €
Arquitectura i instal·lacions	14.570.350 €
Ascensors, escales mecàniques i cintes transportadores	7.280.500 €
TOTAL	35.972.350 €

Dins dels imports anteriors, els corresponents a l'accés de Beat Almató són els següents:

Obra civil de l'estació	1.387.000 €
Arquitectura i instal·lacions	380.700 €
Ascensors, escales mecàniques i cintes transportadores	1.190.000 €
TOTAL	2.957.700 €

Metro El Coll / La Teixonera.

Entrada metro El Coll / La Teixonera.

8

*Avaluació
d'impactes*

8

Avaluació d'impactes

En els darrers anys són sis els plans de barris que s'han finalitzat a la ciutat de Barcelona i per tant sis les memòries de tancament editades. L'experiència ens diu que per poder extreure una avaluació d'impactes de manera rigorosa, és necessari disposar tant de dades objectives com subjectives de l'estat inicial del barri i de l'estat final un cop s'hi ha intervingut, per poder comparar-los i extreure'n conclusions. En el cas dels barris amb necessitats especials on s'ha actuat, obtenir aquestes dades no es gens fàcil i hem arribat a la conclusió que no reflecteixen la situació real; pels següents motius:

- Els àmbits de les dades estadístiques no coincideixen exactament en l'àmbit en què s'ha d'actuar.
- Els períodes d'actualització de les dades estadístiques no coincideixen amb el d'execució del pla.
- Els factors conjunturals (com pot ser una crisi econòmica molt greu d'àmbit internacional) afecten les dades estadístiques; es pot arribar a la conclusió que l'estat final del barri es pitjor després d'haver-hi intervingut.
- Las incerteses que surten a l'hora de triar les dades estadístiques per reflectir l'estat real de degradació d'un barri.

Vista general del barri al capvespre.

Així doncs, i atès que disposem sempre de la dada objectiva de l'import de la inversió realitzada, s'ha cregut convenient en aquest cas fer una valoració més subjectiva de la percepció de millora de l'entorn i de la qualitat de vida dels veïns i veïnes del barri, per tal d'extreure'n dades amb més valor afegit.

Amb aquesta finalitat s'han realitzat una sèrie d'entrevistes personals, amb preguntes sobre actuacions concretes del Pla de barris i la valoració que se'n fa, que s'ha lliurat a:

- Membres del Comitè d'avaluació i seguiment
- Persones responsables d'equipaments
- Gestors del pla
- Entitats representatives del barri i veïns i veïnes que en més o menys mesura han estat implicades en aquest procés de transformació que és el Pla de barris.

En concret, les persones que hi ha participat formen part de les següents entitats:

- Malèfica del Coll
- Associació de Veïns i Veïnes del Coll-Vallcarca
- Grup d'Estudis del Coll-Vallcarca
- Club Basket Coll
- Plataforma 14A
- Grup de Dones del Coll
- Grup Artístic Zó3
- Agrupament Escolta Jaume I del Coll
- Escola Montseny
- Centre Cívic El Coll-La Bruguera
- Districte de Gràcia

Primerament, en l'enquesta de valoració es va fer un recordatori de les actuacions més importants desenvolupades en el marc del Pla de barris en relació amb els projectes urbanístics, les actuacions sobre equipaments, la campanya de rehabilitació i els projectes socials, i també se'n van indicar els imports. S'informava també que a causa de l'elaboració de la memòria de tancament es volia conèixer l'opinió de les persones integrants del Comitè d'Avaluació i Seguiment o d'aquelles que es consideren representatives del barri. Seguidament, es van fer una sèrie de preguntes sobre cadascun dels camps i sobre aspectes com la inversió econòmica, la informació o la participació.

De les aproximadament 20 entrevistes lliurades, es pot extreure una conclusió general clara: els veïns i veïnes que formen part d'una entitat i que assisteixen al Comitè (atès que no es pot convidar tothom) estan informats i consideren que se'ls ha donat l'oportunitat d'opinar, mentre que a la resta de veïns els ha arribat menys informació en general.

Finca Turull.

De cadascun dels àmbits, es poden extreure els següents impactes:

Àmbit d'urbanització i obres, en aspectes com l'accessibilitat, mobilitat, adequació de l'entorn, etc.:

Tenint en compte l'estat previ de l'àmbit de l'actuació, en general les actuacions més valorades són el nou espai públic de Laguna Lanao, les escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera i l'eix cívic del carrer Portell.

- El nou espai públic de Laguna Lanao es valora positivament, ja que es considera que era una actuació necessària i és una obra urbanística de gran qualitat. Tot i així, es comenta l'existència d'algunes mancances en les obres fetes en relació amb l'accessibilitat i les pèrgoles.
- Es valora especialment bé el fet que les escales mecàniques siguin reversibles, ja que són pràctiques i fan un bon servei als veïns i veïnes, especialment a les persones grans. En general es valora que, tot i que ha representat una gran inversió, ha valgut la pena.
- Es considera que l'eix cívic del carrer Portell és una obra positiva i important, que facilita l'accessibilitat a la part intervinguda, però amb algunes mancances en els serveis o en la possibilitat de fer malbé la urbanització per part dels cotxes. A més, a causa de l'arranjament parcial de l'eix, hi ha mancances en accessibilitat a les parts no intervingudes.
- Entre els altres projectes amb una valoració positiva es troba l'obtenció de sòl, la urbanització dels carrers del sector Coll, en general les voreres, les fonts i l'accessibilitat. Tot i així, es detecten algunes mancances, especialment de bancs, rètols de senyalització i aparcament per al veïnat.

“Positiu, excepte mancances com la recollida de brossa, papereres...”

Núria AVECILLA
Veïna del barri

“Les escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera estan molt ben fetes, són estètiques i pràctiques. Ha estat una obra cara que ha valgut la pena.”

Pilar Betsué
Directora Escola Montseny

Escales mecàniques.

Campanya de rehabilitació d'habitatges privats:

L'opinió majoritària és que la campanya de rehabilitació ha estat curta pel que fa al pressupost en relació amb les necessitats del barri. A més, hi ha hagut poca difusió i el procés pot resultar complex per als veïns i veïnes.

“Curt de pressupost. Amb quatre obres grans s'ha vist que el pressupost era insignificant per a tanta necessitat com hi havia al barri.”

Salvador Barrau
President d'Associació de veïns
El Coll-Vallecarca

Reforma de l'equipament de la Finca Turull i de la Finca Sansalvador:

En el conjunt de les entrevistes ambdues actuacions han estat ben valorades. Sobre la Finca Turull, es comenta que és una actuació positiva que representa la recuperació de patrimoni històric per al barri, és útil per a les escoles i fa una funció important en l'àmbit de la sostenibilitat.

“El conjunt patrimonial del barri, s'ha vist incrementat tant quantitativament com qualitativament. El projecte de l'Aula de Turull és un guany per al barri i per al conjunt del districte, en l'àmbit d'educació ambiental.”

Xavi Franch i López
Director Centre Cívic
El Coll-La Bruguera

Es valora que la reforma de la Finca Sansalvador ha representat un guany per al barri i que és positiu perquè forma part de la memòria històrica del barri. Tot i així, s'apunten diverses mancances, com la dificultat d'accessibilitat o les humitats de la finca. Es demana que es potenciï més, ja que caldria obrir-la al públic i que hi hagi la possibilitat de visitar-la.

Escales mecàniques del carrer de Jaume Cabrera.

C. Portell / Camí de Can Móra.

Projecte social del camí escolar i projecte “Radars”:

Sobre el camí escolar es comenta que és una actuació interessant i útil per als pares i mares. Tot i així, hi ha aspectes que cal treballar i manquen petits serrells que cal acabar de tancar.

“En el camí escolar hi ha un vessant de conscienciació veïnal i dels vehicles que s’ha de treballar més. Són carrers complicats amb voreres massa estretes per tal que els nens vinguin sols a l’escola. Hi ha actuacions pendents.”

Pilar Betsué
Directora Escola Montseny

El projecte “Radars” es considera un projecte comunitari amb potencial que cal desenvolupar amb la implicació de tothom. però també cal fer-ne difusió per augmentar la implicació. En general es valora positivament, però sembla que ha estat insuficient.

“Per Radars, demanaria a l’Ajuntament donar més llibertat de moviment a les entitats que el gestionen.”

Veí/na representant d’una entitat del barri

Inversió econòmica conjunta de l’Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya

L’opinió de les persones entrevistades és que s’ha invertit adequadament al barri i que aquesta inversió era necessària per solucionar mancances del barri que es reclamaven des de fa molt temps. Cal que hi hagi continuïtat perquè el barri necessita més inversió.

“Sí. Ha estat ben utilitzada, s’han solucionat mancances en un barri on n’hi havia moltes, tot i que encara n’hi ha algunes: l’acabament de Portell; els aparcaments; de mobilitat, ascensors i escales mecàniques, optimització dels busos; el soterrament de les línies elèctriques; etc.”

Froilà Bellostes
Vicepresident de l’AV
del Coll-Vallcarca

“S’ha invertit adequadament, però aquest barri necessita molta més inversió.”

Manel Romero
Plataforma 14A

Baixada de Sant Marià.

Informació al llarg del desenvolupament del Pla i oportunitats d'opinar i participar:

En general es considera que si s'ha participat en el Comitè d'Avaluació i Seguiment s'ha estat informat, s'ha donat la possibilitat d'opinar i les entitats han estat informades a través dels seus representants. Tot i així, en general es considera que ha mancat informació general a la resta dels veïns no representats en el Comitè d'Avaluació i Seguiment i es considera que no sempre s'ha pres en consideració o que es desconeix l'opinió de la majoria dels veïns. També s'apunta que en el marc del Consell de Barri no s'ha donat informació suficient i que cal una participació més directa del veïnat, especialment abans de la definició del projecte.

Considera que el Pla de barris ha estat una bona experiència per al Coll? Creu que hauria de tenir continuïtat amb algun altre tipus de projecte de l'Ajuntament de Barcelona o la Generalitat de Catalunya?

L'opinió més comuna és que el Pla de barris ha estat una bona experiència i que hauria de tenir continuïtat, sempre tenint en compte l'opinió dels veïns i donant importància a les persones, per tirar endavant projectes dels quals s'ha parlat o han quedat pendents.

“Sí, i crec que s'ha de fer un manteniment i no deixar de cuidar la feina feta.”

Daniel Benito
President Malèfica del Coll

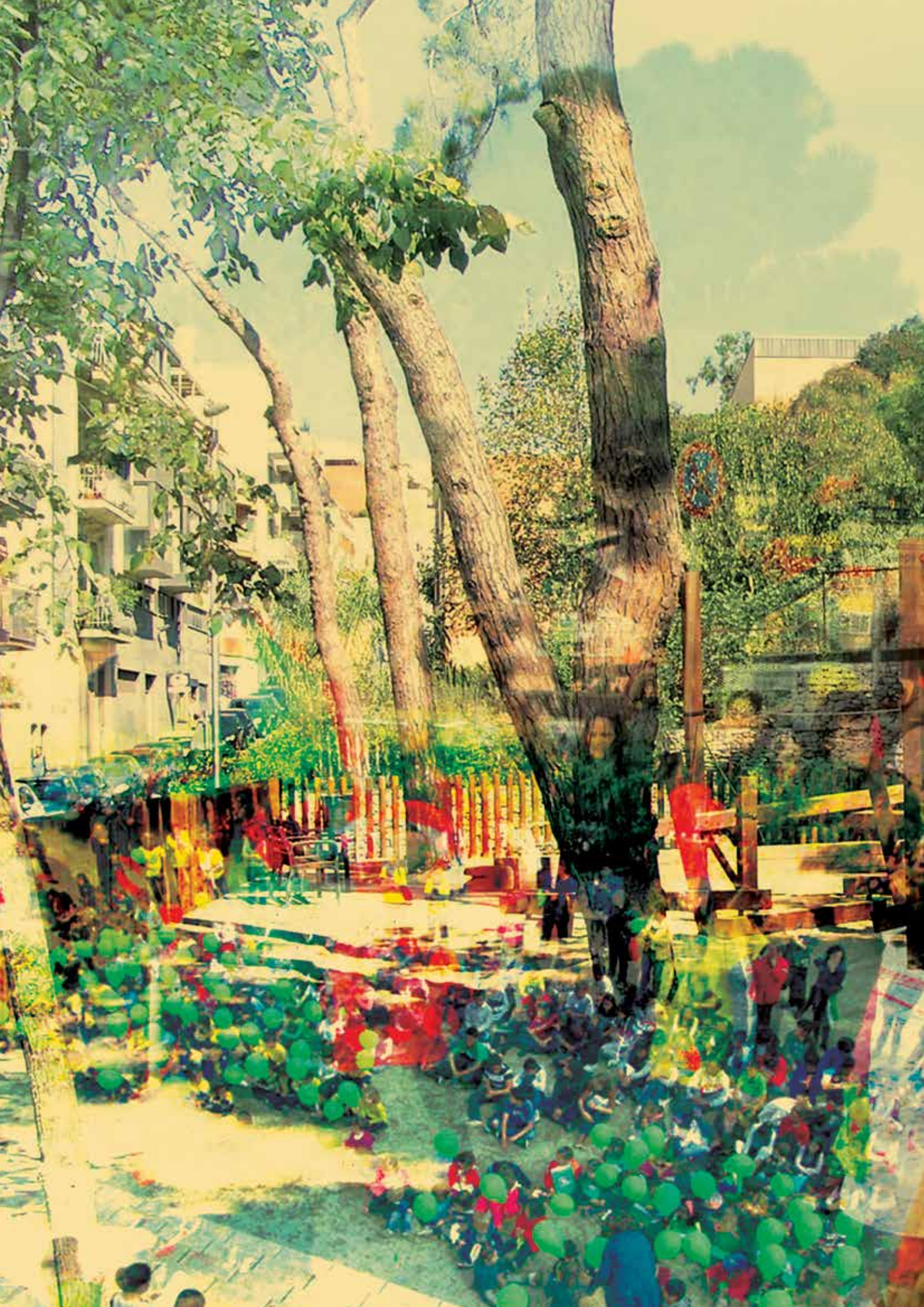

“Hem participat en totes les comissions a les quals se'ns ha convidat. Crec que hi ha hagut força comunicació i s'ha escoltat als veïns i veïnes.”

Xavi Franch i López
Director Centre Cívic
El Coll-La Bruquera

Entre els altres comentaris, destaca la demanda de més manteniment al Centre Cívic i d'espais propis per a entitats. Es demana que se segueixi invertint en projectes d'urbanització, infraestructures i serveis per tal de posar el barri a l'alçada del districte i de la ciutat, i també que es tinguin en compte les persones, ja que hi ha molta feina a fer en l'àmbit social.

Conclusions

9

Conclusions

La memòria que teniu a les mans té per objectiu explicar les principals actuacions desenvolupades al barri del Coll del Districte de Gràcia en el període 2007-2014 en el marc del Pla de barris. Així mateix, volem deixar constància de la transformació i la millora que ha viscut el barri gràcies a la voluntat i l'esforç de totes les persones implicades.

Aquest projecte d'intervenció integral ha permès actuar urbanísticament i en bona mesura també socialment en un barri històricament fràgil situat al nord del Districte de Gràcia. Des del 2007, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona han aportat recursos conjuntament, oferint l'oportunitat de millorar i actualitzar el barri del Coll durant els darrers set anys.

El projecte aprovat preveia 19 intervencions, de les quals 12 corresponien a l'àmbit urbanístic i 7 a l'àmbit social i de desenvolupament econòmic. Les intervencions s'agrupen en 4 grans eixos: la millora de l'espai públic, la provisió o reforma d'equipaments, la campanya de rehabilitació i/o millores d'edificis d'habitatges privats i els programes de millores socials i econòmiques.

Al Coll, com que és un barri que s'enfila entre els turons de la Creueta i del Carmel, s'hi poden diferenciar, com a mínim, tres zones. A la part alta, la zona dels voltants del carrers Santuari i Portell, a tocar del barri del Carmel. A la part mitjana del barri hi ha una zona comercial a la confluència dels carrers Móra d'Ebre, la baixada de Sant Marià i Torrent del Remei. La part baixa el barri es conforma al voltant de la plaça Mons i el passeig Mare de Déu del Coll, per una banda, i del Torrent del Remei, per l'altra, que l'enllacen amb el barri de Vallcarca.

La tendència del veïnat és fer el mínim de desnivells possibles i, en el cas de les persones amb mobilitat reduïda, l'orografia del barri es constitueix com una barrera personal i social de difícil superació. Per tant, un dels objectius principals del Pla de barris al Coll ha estat la millora de l'accessibilitat.

Un grup de projectes d'urbanització han aconseguit millorar la connexió entre dos sectors del barri del Coll. L'objectiu aconseguit preveia connectar la zona comercial de la part mitjana del barri amb la zona comercial i de serveis del carrer Santuari. En aquest itinerari es troben vuit de les actuacions més importants del Pla d'intervenció integral. Començant per les **escales mecàniques del carrer Jaume Cabrera** que porten a la nova **plaça de Laguna Lanao**, seguint per les altres **escales mecàniques del carrer Móra la Nova**, continuant per la **recuperada Font-rúbia** per acabar al carrer Santuari, la zona alta del barri. Aquesta ruta s'ha vist millorada amb la urbanització dels carrers que la volten: **Font del Remei, Aldea i Duran i Borrell**, i d'un nou **enjar-dinament** entre els carrers de Tirso, Jaume Cascalls i Pere Llobet. A més, aquest eix interior del barri connecta les dues zones esmentades tot passant pel Centre Cívic El Coll-La Bru-guera, on s'allotgen diferents serveis importants del barri.

Un altre grup de projectes d'urbanització es troben a l'altre vessant del torrent. En primer lloc, es van arreglar els carrers **Funoses Llussà i la seva continuació, el carrer Pineda**. Aquest projecte va acabar incorporant el canvi de clavegueram del passeig Mare de Déu del Coll fins al carrer Castellterçol. Si bé en un principi es volien connectar al Parc de la Creueta per aconseguir un nou accés, finalment no va ser possible. En segon lloc, es va arreglar tot el carrer **Beat Almató**, des de les escales que arriben a Santuari fins al carrer Rubens. Aquest projecte inicialment preveia una zona de vianants i va topiar amb la necessitat d'aparcament de vehicles expressada per un grup de veïns del barri.

Abans de l'inici dels projectes del Pla d'intervenció integral, l'única plaça del barri estava al barri veí. A data d'avui, la plaça de Salvador Allende del barri del Carmel encara s'omple d'activitat durant la Festa Major del Coll. L'altre espai de trobada al barri el constitueix el Parc de la Creueta del Coll. La gran esplanada que fondeja l'antiga cantera conté un llac i diversos espais de joc infantil i per a la gent gran. Aquí és on celebren les Festes Joves del Coll, on comencen els correfocs de Malèfica del Coll i on els caps de setmana es concentra la vida social al barri.

Un segon objectiu del Pla ha estat la creació de més espais de trobada, de placetes i terrasses que, a més de convidar el veïnat a passar-hi l'estona, permeten gaudir d'un dels actius més ben viscuts al barri. Des del nou passeig veïnal dels carrers **Portell i camí de Can Móra, des de la nova plaça Laguna Lanao o des del nou enjardinament** es poden contemplar unes magnífiques vistes de la ciutat de Barcelona especialment atractives al capvespre.

El nou carrer Portell i la continuació amb el camí de Can Móra s'estan configurant com una zona de passeig del veïnat de la part alta dels barris del Coll i del barri veí del Carmel. Des del santuari de la Mare de Déu del Coll es pot passejar fins al mirador de Joan Sales, tot passant per la masia de Can Móra. Si bé aquest camí ja era concorregut anys enrere, després de la remodelació ha millorat molt quant a l'amplada, l'arbrat, les zones de bancs i l'enjardinament.

S'ha creat la plaça Laguna Lanao, concebuda com una gran terrassa amb doble nivell al damunt d'un aparcament de vehicles. En aquesta plaça s'hi van instal·lar jocs infantils, una font, molts bancs i finalment unes pèrgoles per aconseguir zones d'ombra. El fet d'estar ubicada molt a prop del Centre Cívic El Coll-La Bruguera la converteix en el seu espai exterior, i tant la gent gran com els infants de la ludoteca se la van fer seva molt aviat.

S'ha recuperat la Font-rúbia. A través del Pla es va comprar el solar i es va fer el projecte de la nova font i les escales que uneixen els carrers Tirso i Portell. Aquesta recuperació havia estat molt demanada, especialment per la gent gran del barri. Conjuntament amb l'entitat es va dissenyar el projecte i el resultat final suposa donar valor a l'indret més emblemàtic del barri, perquè a la font es va trobar una talla de la Verge del segle XIII que encara es conserva a l'església del Coll.

Es va crear **una placeta a la confluència dels carrers baixada de Sant Marià, Móra d'Ebre i Torrent del Remei**, just a la zona comercial de la part mitjana del barri. On abans hi havia els contenidors de la brossa i una zona de càrrega i descàrrega, s'hi va ampliar la vorera i es van plantar tres acàcies, es va recuperar una font i es van instal·lar dos bancs. Aquesta petita plaça, just al cor del barri, ha guanyat un espai de trobada per a una bona part del veïnat.

Finalment, s'ha **enjardinat un solar entre els carrers Tirso, Jaume Cascalls i Pere Llobet** que ha generat una altra terrassa, un altre espai d'estada i de trobada. Possiblement s'anomeni de Maria Mullerat, segons la proposta que ha fet el Grup d'Estudis Coll-Vallcarca. Ben fàcilment s'hi trobaran, a més del veïnat proper, els infants i les famílies de l'escola bressol el Gat Negre, els dels serveis d'infància del Centre Cívic el Coll-La Bruguera i els de l'Agrupament Escolta Jaume I del Coll.

En relació amb la provisió i millora d'equipaments per a l'ús col·lectiu, el Pla de barris ha permès la consolidació de les grutes interiors i de les terrasses exteriors de la **Finca Sansalvador**. D'aquesta forma s'ha posat al servei de la comunitat una casa construïda per l'arquitecte Josep Maria Jujol i que és la seu del Taller d'Història de Gràcia. El segon equipament construït de nou ha estat el de l'**Aula Ambiental Bosc Turull**. S'ha habilitat una finca d'uns 3.500 m² de propietat municipal que conté un grup d'horts urbans per a gent gran del barri, tres horts per a les escoles de la zona, una zona de bosc amb la intenció de convertir-lo en un espai d'experimentació educativa i dues aules interiors per a la realització de cursos i tallers. Actualment s'ha signat un conveni de gestió cívica amb la Societat d'Educació Ambiental per a la dinamització de l'equipament.

Durant la **campanya de rehabilitació dels edificis amb elements col·lectius comuns** s'ha treballat per resoldre els problemes d'habitabilitat i estabilitat estructural dels edificis i habitatges del barri del Coll, juntament amb ajuts a l'aplicació de les noves tecnologies i a la instal·lació de plaques solars i millores d'aïllament tèrmic dels edificis, amb la qual cosa s'han millorat les condicions dels edificis d'habitatges i la imatge del barri i els seus entorns.

Pel que fa a l'àmbit social s'han dut a terme tres projectes: **el camí escolar de l'escola Montseny, el projecte "Benvingudes al barri" i finalment el projecte "Radars"**. Els projectes de camins escolars s'inicien a través d'una enquesta entre les famílies relacionada amb el trajecte que fan de casa a l'escola i les incidències que s'hi troben. Aquesta primera fase normalment la du a terme la mateixa AMPA de l'escola. En el cas de l'escola Montseny, atès que la seva AMPA no tenia prou força, es va contractar una empresa externa per fer l'anàlisi, que després van ratificar les famílies. A aquest projecte s'hi incorpora l'escola de la Farigola de Vallcarca, que comparteix bona part de les rutes escolars amb l'escola Montseny. A partir d'aquí es crea una comissió de treball entre pares i mares, equips directius i professorat, tècnics del districte, de la Guàrdia Urbana i dels serveis de mobilitat de l'Ajuntament. Poc a poc es van implementar diferents mesures de pacificació del trànsit al voltant de les dues escoles i es va inaugurar el camí escolar durant el mes de maig del 2013.

El projecte “Benvingudes al barri” es va treballar amb famílies de l'escola Montseny i tenia per objectiu afavorir l'acollida de les persones nouvingudes provinents d'altres països i cultures. Es va aconseguir millorar les condicions d'adaptació de les dones nouvingudes amb importants càrregues familiars, facilitant els recursos necessaris, tant a nivell personal i social com respecte als seus fills, tot impulsant un grup d'ajuda mútua entre elles. Un dels resultats del projecte va ser el **Quadern Viatger**, com a diari col·lectiu realitzat per famílies de l'escola Montseny on explicaven, a través d'escriure redactats en primera persona, la relació que tenien amb el seu barri. Aquest quadern va viatjar per les llars de més de quinze famílies entre setembre de 2009 i febrer de 2011.

El 2008 va néixer **el projecte “Radars”** del barri Camp d'en Grassot del Districte de Gràcia, amb l'objectiu de contribuir a que les persones més grans de 75 anys que viuen soles o bé acompanyades també per persones de més de 65 anys, puguin continuar a la seva llar amb la complexitat del seu entorn. Després dels bons resultats obtinguts el 2011 aconseguim començar a treballar al barri del Coll. És un projecte de l'Institut Municipal de Serveis Socials que genera una xarxa de prevenció i d'acció comunitària. Els “radars” són veïns i veïnes, comerciants, persones voluntàries i professionals de les entitats i dels serveis que estan atents, amb una mirada sensible i respectuosa, en el dia a dia, a la dinàmica de les persones grans que coneixen. Si detecten un canvi en la seva rutina diària, en el seu comportament o en el seu aspecte, l'única cosa que han de fer és posar-se en contacte amb el projecte “Radars”.

Finalment, cal destacar el projecte **“Treball als barris”**, impulsat pel servei Català d'Ocupació de Catalunya i gestionat per Barcelona Activa, projecte complementari al de la Llei de barris, el qual ha donat suport a la inserció laboral de veïns i veïnes del barri oferint la possibilitat de participar en programes de professionalització en diferents camps com el sector del comerç, el medi ambient i la sostenibilitat i la dinamització comunitària.

Gràcies a l'impuls del Pla de barris i la dinàmica de transformació urbanística i de programació i promoció social, el Coll s'ha pogut beneficiar d'inversions complementàries com la construcció de l'escola bressol el Gat Negre i la reforma urbanística de dos carrers més: Morató i Pau Ferran.

En resum, és ben segur que les actuacions i intervencions que s'han fet al barri del Coll representen una inversió molt positiva si contemplem la transformació urbanística que han gaudit dos sectors importants del barri. Es pot dir que el barri ha recuperat el prestigi que es mereix després del gran daltaibaix que va suposar el tancament de l'editorial Bruguera que mantenia una bona part del barri. A més, el Pla de barris ha provocat sinergies de treball conjunt entre el teixit associatiu, el veïnat i les voluntats polítiques i, el que és més important, ha deixat un model de transformació urbanística integrador i cohesionador, on la participació veïnal juga un paper decisiu en el disseny del futur del barri.

INVERSIÓ DIRECTA DE LA LLEI DE BARRIS	15.724.370,00 €

INVERSIONS COMPLEMENTÀRIES	26.842.526,82 €

TOTAL D'INVERSIONS 2007-2014	42.566.896,82 €

10

*Després del
Pla de barris*

*Visitem
el barri*

10

Després del Pla de barris

Promoció econòmica

El barri del Coll és un barri dormitori on la majoria del veïnat es desplaça a altres zones de la ciutat per accedir a la feina i, en molts casos, per comprar. Una bona part del centenar de comerços repartits entre les tres zones comercials del barri tenen dificultats per donar continuïtat al seus negocis per la manca de clientela. Gràcies al Centre Cívic El Coll-La Bruguera i al seu projecte de recuperació de la memòria històrica, es pot dir que s'ha dignificat la difícil vivència del sotrac econòmic del tancament de l'editorial Bruguera anys enrere. Així doncs, cal seguir cercant solucions tant per oferir bons productes i serveis als residents com per oferir-los als visitants.

Des de l'arribada del metro al barri el 2010, a través de l'estació del Coll-La Teixonera de la línia 5, el Coll s'ha pogut connectar amb la resta de la ciutat. L'estació de més amunt arriba a l'Hospital de la Vall d'Hebron i connecta amb la línia 3, que transporta fins a Vallcarca i la Vila de Gràcia. Una estació més avall comunica amb el Carmel i després de nou parades s'arriba a la Sagrada Família.

Des de fa uns estius arriben visitants a la zona cercant l'accés al Park Güell, joia del modernisme urbanístic i emblema de la ciutat. L'accés al monument de Gaudí des de l'estació del metro es fa a través dels carrers Santuari i els renovats Portell i camí de Can Móra. D'aquesta forma, a més de suposar un gran salt qualitatiu en la mobilitat i l'urbanisme del Coll, la gran inversió que va suposar el metro i la inversió del Pla de barris a la zona de Portell s'estan configurant com uns dels eixos de promoció econòmica de futur del barri.

L'objectiu estratègic és acollir i donar servei als visitants que, amb transport públic des de la Sagrada Família o des de la Vila, vulguin gaudir dels parcs Güell i Creueta del Coll i d'altres petites joies del modernisme escampades pel barri.

El primer itinerari creua la zona comercial del carrer Santuari per seguir amb la visita al santuari de la Mare de Déu del Coll, construït al segle XI. Tombant pel carrer Portell es passa per la masia de Can Móra, molt ben conservada des del segle XVII, per seguir pel camí de Can Móra fins al mirador de Joan Sales, on es pot gaudir d'una de les vistes panoràmiques més extraordinàries de la ciutat. Després, tot baixant, s'accedeix obertament al Park Güell.

La segona ruta ens porta des de la mateixa estació del metro fins al Parc de la Creueta del Coll. En la ruta es pot visitar la Finca Sansalvador, joia modernista de l'arquitecte Josep Maria Jujol i l'Alberg de Joventut Mare de Déu de Montserrat, amb decorats interiors d'estil arabesc. Al mateix parc es pot contemplar l'Elogi de l'Aigua, l'única escultura de l'internacional Eduardo Chillida, suspesa de la muntanya per quatre cables d'acer. Els amants de la natura poden arribar fins a la recent creada Aula Ambiental Bosc Turull.

Coneixent aquestes possibilitats, durant els anys del Pla, el projecte "Treball als barris" del Servei d'Ocupació Català i gestionat per Barcelona Activa ha estat oferint diverses opcions de formació i treball relacionades amb el coneixement, conservació i difusió dels espais naturals, la promoció de comerços i rutes turístiques així com la intervenció sociocultural.

Pels mateixos motius ja s'han senyalitzat les dues rutes a través del sistema estàndard d'informació a la ciutat de monuments i espais d'interès.

El futur desenvolupament del gran projecte urbanístic del Pla dels Tres Turons incideix directament en els dos itineraris. Així doncs, es configura una oportunitat de redissenyar els accessos als parcs tot aprofitant els valors ambientals i culturals de la zona i, sobretot, dignificant l'habitatge i l'espai comú urbà.

A partir d'ara caldrà posar en joc els diferents elements de promoció econòmica que seguiran aportant les administracions, amb l'esforç de col·laboració entre comerciants, entitats i serveis del barri.

Vista general.

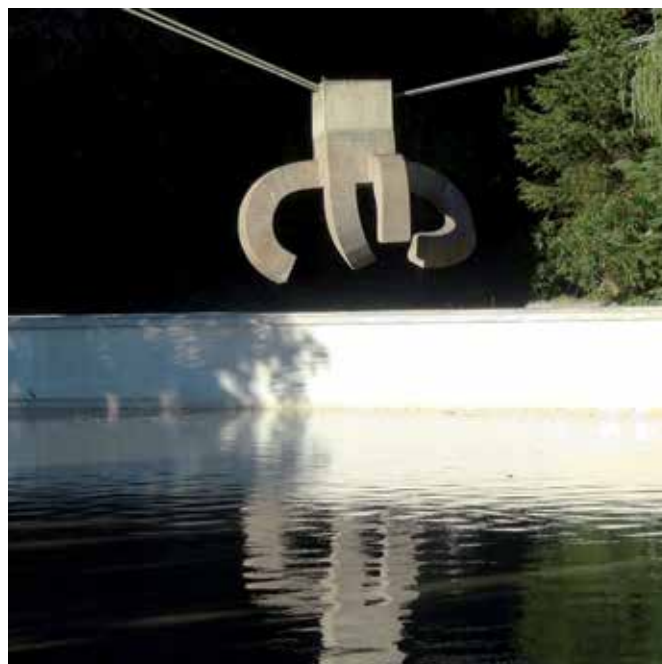
L'acció comunitària

Com a tots els barris, la força més important, la que és capaç de resoldre conflictes i de generar projectes de futur, resideix en la seva gent, en la seva capacitat d'organització. La inversió del Pla de barris ha servit per a un augment evident de la qualitat urbanística millorant l'accessibilitat, la creació d'espais de trobada i la rehabilitació d'uns quants edificis del barri. Aquesta millora estructural ha acompanyat l'activitat constant dels serveis públics i de les entitats socioculturals del barri.

Per la banda dels serveis destaquen els ubicats a l'antic edifici de l'editorial Bruguera (centre de serveis socials, el casal de joves, la ludoteca, l'espai de gent gran i el centre cívic), el centre d'atenció primària ubicat al Parc Sanitari Pere Virgili de Vallcarca i connectat al barri del Coll amb un bus de barri, i les escoles Gat Negre i Montseny. Per la banda de les entitats destaquen la Comissió de Joves del Coll —que aglutina la colla de diables de la Malèfica, un agrupament i un esplai—, l'Associació de Veïns Coll-Vallcarca, la parròquia de la Mare de Déu del Coll amb la seva escola i, finalment, el Club Bàsquet Coll, que gestiona la instal·lació esportiva municipal del barri.

Aquest conjunt d'entitats i serveis, aprofitant els múltiples projectes conjunts i, per tant, la demostrada capacitat col·lectiva, poden conformar una nova xarxa social. Responent a la petició de l'Associació de Veïns, l'Ajuntament està oferint el Servei d'Acció Comunitària per tal de donar-hi suport. Així doncs, partint de la dinàmica creada a la Comissió de Seguitment Veïnal del Pla de barris, es proposa ampliar-ne els membres i l'abast d'actuacions. Com a punt de partida d'aquesta nova etapa s'han organitzat dues jornades comunitàries al Coll, on un bon grup ha pogut repassar projectes i començar a concretar noves propostes.

Tal com es pot comprovar en els marges dels turons del Coll, on l'heura s'enfila sense treva, tal com ho han reproduït pel barri genis modernistes i escultors actuals, tal com ho demostren la majoria del veïnat en un constant pujar i baixar pendents i tal com ho ha consolidat l'Administració amb els projectes urbanístics i de mobilitat recents, el barri del Coll vol seguir creixent, seguir afrontant dificultats, intentant respectar l'entorn i gaudint de la seva especial expressió cultural.

Parc de la Creueta del Coll.

Visitem el barri

ITINERARI I

A. Santuari de la Mare de Déu del Coll

Carrer Santuari, 30

Carme Cristià, veïna del Coll i historiadora, ha documentat la història del santuari. Tal com ella explica, el 1099, el sacerdot Grau Miró va cedir a l'abadia benedictina de Sant Cugat del Vallès, una ermita a l'alt de la Font-rúbia per tal que es fundés un priorat. Per aquelles dates molt possiblement la imatge de la Mare de Déu devia presidir l'ermita. Segons els historiadors, arran dels atacs dels sarraïns, algú devia amagar la imatge de la Verge a la mina, d'on brollava la Font-rúbia. La tradició diu que al segle XIV, fra Gerard de Penyafort, prior de Font-rúbia, pertanyent al priorat rural de la Mare de Déu del Coll, va trobar amagada a la font la imatge en fusta de la Mare de Déu, i va ser batejada com la Font-rúbia, i més endavant del Coll, pel lloc on s'aixecava l'ermita.

A mitjan segle XIX, amb l'amortització, el santuari va ser abandonat i cremat. L'ermita i els locals annexos van passar a mans laiques privades. En aquesta època es converteix en lloc de romeries i festes populars. El 1928 els missioners del Sagrats Cors de Jesús i Maria de Mallorca van fer-se càrrec del santuari i van restaurar l'ermita i normalitzar el culte. Durant la guerra civil l'ermita va ser quasi totalment destruïda i la imatge de la Verge va desaparèixer fins al 1948, que va ser retrobada. El Santuari va ser reconstruït dins d'un llenguatge neoromànic, que és el que avui es conserva.

Actualment l'ermita funciona com a parròquia del barri i als locals annexos hi ha una escola.

Roquetes del Triàsic.

B. Triàsic al Coll

Cruïlla dels carrers Santuari i Ceuta

A pocs metres de l'ermita, a l'altra banda del carrer, aflora encara l'últim testimoni que resta a la ciutat de Barcelona de les roques del triàsic. Un bocí rogenic del supercontinent Pangea, amb més de 200 milions d'anys de vellura, magnitud gairebé impossible d'entendre des de la nostra mínima dimensió humana. Un talús vermellós, de pocs metres quadrats, encaixat entre l'escala que du a uns horts i la vorera. Gresos vermells amb sedimentació encreuada, evocadors de dunes i deserts immensos, còdols de quars blanc, modelats per violentes torrentades, conglomerats de materials diversos, arrencats a vellíssimes serralades desaparegudes, evidència de cicles erosius complets. Es tracta d'un "punt d'informació", un recurs didàctic ambiental a cel obert, parada obligada d'un itinerari geològic urbà.

Santuari de la Mare de Déu del Coll.

Masia de Can Móra.

Escola Bressol Municipal el Gat Negre.

C. Masia de Can Móra

Camí de Can Móra, 2

Acabada de construir el 1730 per Josep Móra al vessant occidental del turó del Carmel, o Muntanya Pelada. L'any 1842 la propietat recaigué en mans de la família Duran. Masia de tres crugies, amb planta baixa, dues plantes pis i golfes a la crugia central, amb teulada sobreelevada. A la dreta de la façana, i perpendicular a una quarta crugia afegida, hi ha un cos amb dependències auxiliars, i un pis amb galeria d'arcades sostingudes per columnes, cobert amb teulat pla i barana de balustres. L'espai entre aquest cos i la construcció primitiva configura un pati davant de l'entrada principal. La urbanització i parcel·lació dels terrenys va ser promoguda l'any 1901.

Actualment és una residència de gent gran.

D. Escola Bressol Municipal el Gat Negre

Camí de Can Móra, 13

Acabada el setembre del 2010, és una escola de 6 grups amb un total de 81 places, amb una capacitat màxima de 91.

El solar on s'ubica l'escola bressol és un terreny amb pendent i l'accés principal és per una terrassa d'accés.

Al nivell inferior, i a través del jardí, també hi ha una entrada secundària, a la qual s'accedeix per l'escala pública.

E. Mirador de Joan Sales

Al final del camí de Can Móra s'arriba al mirador de Joan Sales, just per sobre del Park Güell, des d'on es poden contemplar fantàstiques vistes de la metròpoli barcelonina, des del delta del Llobregat fins al Maresme. Des del mirador s'arriba al Park Güell per un camí accessible per a persones amb mobilitat reduïda. Pels voltants del 8 de setembre, dia de les Verges Trobades i, per tant, de la Mare de Déu de la Font-rúbia, la parròquia organitza una processó des del santuari fins al mirador. Així mateix, des de fa uns anys el joves del barri organitzen concerts a l'aire lliure en aquest indret.

Mirador de Joan Sales.

Park Güell.

Park Güell.

F. Park Güell

Més que un parc és un símbol de Barcelona. El Park Güell, una de les obres més emblemàtiques d'Antoni Gaudí, és únic en el món perquè va ser concebut com un recinte monumental on l'entorn natural és inseparable dels elements arquitectònics.

La seva singularitat va ser reconeguda l'any 1969, quan va ser declarat monument historicoartístic d'interès nacional i, sobretot, el 1984, en ser declarat patrimoni de la humanitat per la UNESCO.

La seva consideració com a espai monumental de reconeixement internacional no li resta importància com a parc públic equipat amb totes les instal·lacions i serveis que el fan adequat per a l'esbarjo dels veïns i de tots els visitants en general. El recinte, que és totalment accessible, disposa d'àrees de jocs infantils, una àrea d'esbarjo per a gossos i zones d'estada. Des de la finalització de la rehabilitació integral que es va fer l'any 2006 hi ha un servei de guia amb el qual es facilita el coneixement del parc a les persones amb discapacitat visual i auditiva.

Va ser inaugurat com a parc públic el 1922, però va ser concebut per Gaudí com una ciutat jardí per encàrrec de l'aristòcrata Eusebi Güell, que l'any 1895 va comprar una extensa finca rural situada al turó del Carmel amb la intenció de construir-hi una ciutat jardí com les que havia conegut a Anglaterra. El projecte de Gaudí consistia bàsicament en l'edificació d'habitatges unifamiliars i havia d'incloure-hi uns espais d'ús públic, com una gran plaça coberta —que seria el mercat—, una plaça teatre a l'aire lliure, una capella, un pavelló de consergeria, un pavelló de serveis —amb recepció i telèfon públic— i altres serveis comuns. S'eliminava expressament la ubicació de fàbriques, clíniques, tallers o indústries perquè desvirtuarien els principis de retorn a la natura del projecte.

El projecte no va tenir èxit i es va interrompre l'any 1914, quan ja estaven construïdes algunes de les dependències col·lectives. El 1922, sis anys després de la mort d'Eusebi Güell, l'Ajuntament de Barcelona va comprar la finca per convertir-la en parc públic.

Punts d'interès

A l'entrada pel carrer d'Olot hi ha dos pavellons construïts en l'estil propi de Gaudí, amb formes arrodonides i esclat de llums i colors. Aquí s'inicia l'escala monumental, presidida per la salamandra acabada en trencadís, que subratlla la importància de l'accés per a vianants a les dependències col·lectives de la ciutat jardí, el mercat i la plaça.

La sala hipòstila, que havia d'allotjar el mercat de la ciutat jardí, està formada per 86 columnes d'estil dòric.

La plaça, que neix a la muntanya, sobre terra ferma, s'estén a sobre de les columnes de la sala hipòstila. En destaca el banc de trencadís que en delimita el perímetre.

Els viaductes són camins amb desnivells diferents, segons fossin per a carros o per a vianants.

El turó de les Creus era l'emplaçament triat per aixecar-hi una gran capella que mai es va arribar a construir.

El Museu Gaudí era la casa on Gaudí es va instal·lar quan les obres ja estaven molt avançades. El 1963, l'associació Amics de Gaudí va comprar l'edifici per destinar-lo a museu.

Vegetació

Encara que la natura sembla quedar en segon pla, el cert és que l'arquitecte la va tenir molt en compte per assolir una perfecta simbiosi entre la pedra i el verd. La perspectiva del viaducte, coronat de palmeres i revestit d'arbustos i plantes entapissants, plasma bé la complicitat entre natura i arquitectura. Gaudí va preservar la vegetació espontània del lloc, que avui constitueix una extensió forestal on abunden garrofers, roures, pins i alzines, envoltats d'un sotabosc espès.

Finca Sansalvador.

ITINERARI 2

G. Finca Sansalvador

Passeig Mare de Déu del Coll, 79

Tal com explica Joan Àngel Frigola, la finca ocupa un estret solar que s'enfila a la muntanya organitzat en terrasses i va ser un dels primers encàrrecs que Josep Maria Jujol, deixeble destacat d'Antoni Gaudí, rebé com a arquitecte. Va ser dels primers treballs de Jujol i la intenció del doctor Sansalvador era la de destinar la part del solar a residència d'estiu i a la banda superior construir-hi una torre per llogar. Però la destinació de la finca va canviar quan s'hi descobrí una mina d'aigua amb suposades propietats medicinals i el doctor Sansalvador va decidir comercialitzar-la amb el nom d'Aigua Radial. Això va fer que l'edificació quedés inacabada. A tal efecte, Jujol va efectuar una sèrie de galeries subterrànies per accedir millor al pou i situar-hi la planta envasadora. Al cap d'uns anys, però, l'aigua es va acabar en assecar-se la mina, el negoci es va diluir i els hereus del doctor Sansalvador es van desentendre de la finca, que, després d'anys d'abandó, va ser cedida en estat ruïnós a l'Ajuntament de Barcelona.

Les obres de rehabilitació de la finca van començar el 2006 i es van acabar el 2014 amb la consolidació de les grutes i de les terrasses exteriors. Actualment és la seu del Taller d'Història de Gràcia, que organitza les visites a la finca.

H. Casa Queralt

Carrer Pineda, 12

Per sobre de la Finca Sansalvador es troba la casa Queralt, projectada per l'arquitecte Josep M. Jujol i Gibert el 1917. Es tracta d'un habitatge unifamiliar de planta pràcticament quadrada, amb planta baixa i planta pis. En la composició de la construcció impacten les obertures en una de les seves arestes, tot introduint la porta d'accés i el balcó principal. Aquesta contraposició de geometries és similar a l'emprada als mateixos anys a la casa dels Pallaresos (Tarragonès). Contrasta el tractament de les baranes, coronaments i mur de tancament, on Jujol plasma l'habitual llenguatge harmoniós, subtil, imaginatiu i delicat que caracteritzà la seva obra.

Casa Queralt.

Poliesportiu de la Creueta del Coll.

I. Parc de la Creueta del Coll

Passeig Mare de Déu del Coll, 77

És un parc arrezerat, amb un gran estany que a l'estiu es converteix en piscina pública, una enorme plaça de 6.000 m² i amplis espais on descansar sota l'ombra de les acàcies. És per aquest motiu que ha esdevingut un dels llocs de trobada i de lleure importants per al barri.

La gran plaça, delimitada en part per una pèrgola i protegida al fons per les parets del que va ser una pedrera, ens dona la benvinguda si accedim a l'espai des de l'avinguda de la Mare de Déu del Coll. Està envoltada de plàtans, alzines i arbres de l'amor, i al mig hi ha una gran esplanada de sauló, on s'han situat els jocs infantils. Uns quants xiprers i un parterre de gespa amb grups de flors en un extrem hi donen un toc de color.

Si els bancs que hi ha al voltant de la gran plaça són un lloc ideal per passar-hi una bona estona, a sobre de l'estany hi ha una graderia des de la qual es pot contemplar tot el que passa dins i fora de l'aigua. Una mica més amunt se succeeixen dues llargues terrasses ombrejades per acàcies. A la dreta de la segona terrassa, una rampa condueix a dues pistes de botxes.

Els camins van pujant enmig d'una vegetació frondosa d'arbres i arbustos. Dalt de tot, ja a la part forestal del parc, s'arriba a una zona de pícnic. És una petita esplanada tranquil·la, amb taules, bancs i una font, que està guarnida per la verdor dels pins a una banda, i la vegetació que ha anat creixent i que acoloreix les parets de l'antiga pedrera del Coll a l'altra. Ho complementa una vista notable de Barcelona.

Si hi accedim per l'entrada principal —a l'avinguda de la Mare de Déu del Coll, just al costat del carrer de Castellterçol—, hi trobem un monòlit de ferro, alt i esvelt. Es tracta de l'Escultura, d'Ellsworth Kelly.

Al fons de la piscina, en una làmina d'aigua a part, molt més petita i una mica elevada, situada entre les parets de l'antiga pedrera i un muret de formigó, hi trobem un dels elements més preuats d'aquest parc, l'Elogi de l'Aigua, una colossal escultura d'Eduardo Chillida feta amb formigó i d'un pes que supera les 50 tones. Suspesa damunt l'aigua, és sostinguda per quatre cables d'acer ancorats a la roca, la qual cosa confereix a l'enorme escultura l'aspecte d'una lleugeresa sorprenent.

Parc de la Creueta del Coll.

El Coll / La Bruquera.

ALTRES PUNTS D'INTERÈS

J. Poliesportiu de la Creueta del Coll

Castellterçol, 15

Pista municipal gestionada pel Club Bàsquet Coll amb 16 equips i més de 300 infants i joves practicant el bàsquet.

K. L'edifici de la Bruquera

Aldea, 15

El Centre Cívic El Coll-La Bruquera, inaugurat l'any 1992, és un equipament sociocultural que va ser reivindicat pels veïns com a equipament per al barri. Aquest equipament juntament amb d'altres, havia format part de l'antiga editorial Bruquera.

La Bruquera va convertir-se en una empresa referent pel que fa al món de les revistes d'història gràfica o "TBO" al nostre país. Encara avui dia, els seus personatges estan vius a la memòria de moltes persones que recorden amb gran afecte les estones de lleure i diversió passades al voltant d'aquelles publicacions. Els Mortadelo i Filemón, els germans Zipi i Zape, l'Anacleto, el Rompetechos, el Botones Sacarino, Superlópez i el Capitan Trueno o Jabato, entre d'altres, han esdevingut icones del món del còmic que encara ara segueixen vives, com demostra l'èxit de les adaptacions al cinema o del musical que s'ha fet al voltant de Mortadelo i Filemón.

La relació de la Bruquera amb el barri del Coll ha estat, sempre, molt estreta. Des dels seus inicis com l'Editorial Gato Negro, molts veïns i veïnes del Coll, i altres barris propers, van treballar-hi. Moltes famílies del barri completaven els seus ingressos amb treballs indirectes de l'editorial: ensobrar paquets de revistes, cromos, etc. La Bruquera marcava el ritme de la vida econòmica del barri, ja que, a causa del moviment de persones que hi treballaven, molts comerços van poder viure una època molt bona i els treballadors-veïns del barri disposaven d'uns sous força alts, en relació amb el que es pagava en aquell temps. Són molts els testimonis que parlen de botigues i establiments que existien en aquella època i que, des del tancament de la Bruquera, van anar desapareixent.

Actualment, des del Centre Cívic s'està duent a terme un projecte de recuperació de la memòria històrica de l'editorial Bruquera.

L. Escola d'infantil i primària Montseny

Torrent del Remei, 2-10

L'escola està situada en un entorn especial, amb unes vistes molt boniques a una de les entrades al Park Güell. Des de les finestres de les aules es poden veure diferents tipus d'arbres, plantes i ocells.

La comunitat educativa aprofita aquest entorn tan singular per conèixer els arbres, les plantes i els animals amb els quals es relacionen. Des de P3 fins a 6è es fa el projecte d'un arbre. Treballant l'observació directa, l'experimentació i la recerca. Descobrint la riquesa natural del seu entorn més proper. Es pretén sensibilitzar l'alumnat cap al respecte, l'estimació de la natura i l'actuació per aconseguir un món més sostenible.

Escola d'infantil i primària Montseny.

M. Torre Sant Jordi

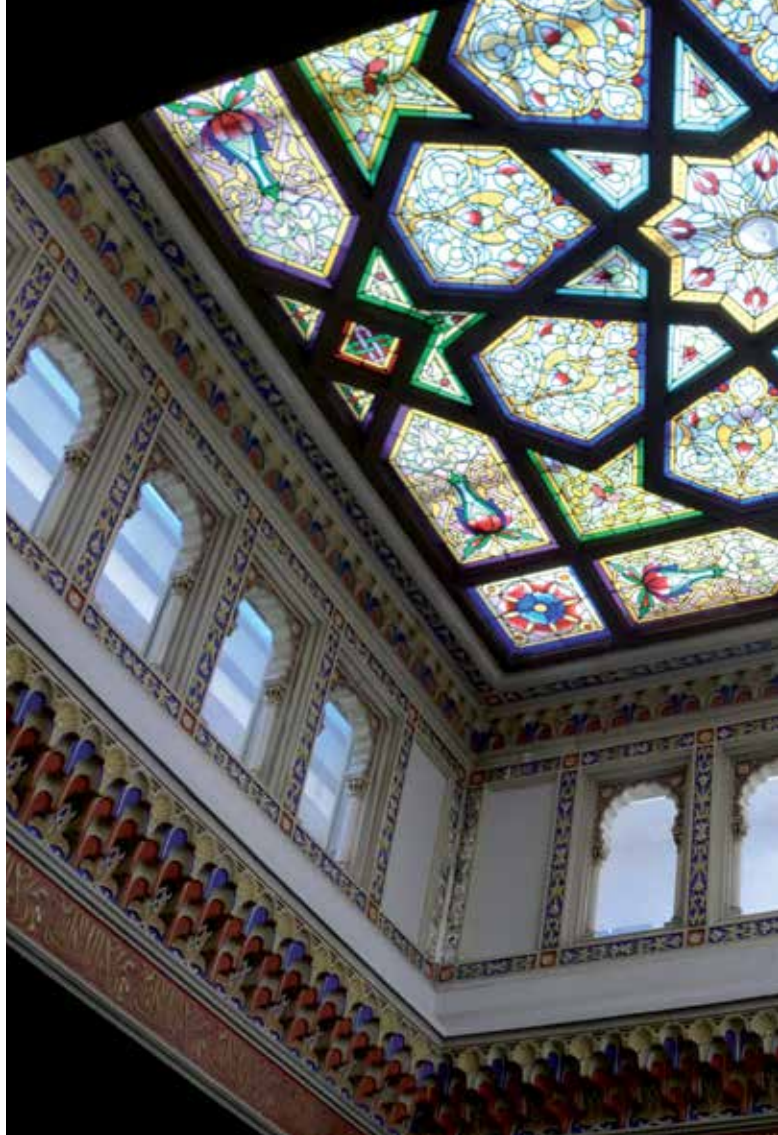
Carrer Sant Eudald, 11

De l'arquitecte Salvador Valeri i Pupurull, construïda el 1980 i d'estil modernista.

És una torre unifamiliar amb planta baixa i pis, amb les zones d'ús diürn reunides al nivell inferior i amb la zona nocturna al superior. La composició volumètrica de l'edifici s'organitza a partir de dos cossos coberts amb biguetes metàl·liques i doblat de rajola fina amb coberta de trencadís de ceràmica, separats per un semicilindre que conté la caixa d'escala i que està coronat per una torre-mirador, l'element més emfasitzat amb la decoració. La façana és estucada, amb motlures ornamentals de ceràmica, mentre que el jardí primitiu apareix avui molt mutilat.

Torre Sant Jordi.

N. Alberg Mare de Déu de Montserrat

Passeig Mare de Déu del Coll, 41-51

El 1906, la família fundadora de la Banca Marsans i de l'agència de viatges es va fer construir aquesta casa per l'arquitecte Juli Mariné, i va esdevenir-ne la residència habitual. Al peu del carrer hi trobem una sumptuosa portalada de ferro forjat que convida a passar. Tot seguit, una pujada tota revestida de plantes enfiladisses ens condueix fins a l'entrada de la casa. La residència de la família Marsans llueix, sens dubte, mostres de l'arquitectura modernista més luxosa, que resulta especialment interessant a causa de la seva harmònica combinació amb l'estil neomoresc. En realitat, tot l'edifici és ple de referències historicistes. De fet, en la seva recerca de les arrels nacionals de Catalunya, el modernisme també va explorar els estils medievals (romànic, moresc) i va procurar integrar-los a la modernitat a través del neoromànic i del neomoresc.

A l'interior, les sanefes modernistes de la part inferior de les parets es fusionen amb els gravats morescos, que combinen els tons blaus, vermells i daurats de les inscripcions en relleu "Alà és gran". A més, els ornaments florals, els treballs en ferro forjat o les vidrieres policromades completen aquest sincretisme estilístic. I, tot plegat, és una mostra ben evident de com, a través de l'art, la burgesia catalana ostentava el seu poder econòmic i el seu estatus social.

Alberg Mare de Déu de Montserrat.

Però la història de la casa no es va aturar amb la família Marsans. Si les parets parlessin ens explicarien que la casa va patir les conseqüències de la guerra civil (1936-39). A banda d'haver perdut un dels vidres originals de la porta principal, la casa va ser expropiada i ocupada per passar a ser un hospital. Més tard, es va convertir en caserna de les tropes mores; potser —cruel ironia— a causa de l'estil neomoresc de la casa. Les parets no són les úniques que conserven la història, sinó també les persones que la van viure: un cop, un visitant polonès recordava, tot veient els racons de la casa, la residència d'orfes on havia estat internat pels volts de 1940, en plena Segona Guerra Mundial. Més tard, l'edifici va passar a dependre dels serveis socials, i va ser regentat per monges. Funcionava com a centre social de nenes i, així, la Casa Josepa Marsans i Peix fou l'Hogar el Pinar i, després, l'Hogar Escolar Nuestra Señora de Montserrat. Finalment, el 1983, l'edifici passa a mans de la Generalitat amb el nom de Mare de Déu de Montserrat i esdevé el primer Alberg de Joventut de Barcelona de la Generalitat de Catalunya. L'encant de l'antiga casa i dels jardins no s'ha perdut. Envoltat d'altres edificis modernistes de la zona de Vallcarca, l'alberg de la Mare de Déu de Montserrat està catalogat com a patrimoni cultural europeu.

O. Font de Sant Salvador

Torrent del Remei, 20

Enclavada al recinte del Park Güell, entrant pel carrer Torrent del Remei, era un indret amb un encant especial, tant per la vegetació que rodejava la zona com pels seients de ceràmica blava trossejada sobre pedra i la ceràmica de la mateixa font. Actualment la font segueix donant aigua, però ja no podem trobar-hi els seients de ceràmica trossejada.

Font de Sant Salvador.

1. Projectes urbanístics i d'equipaments

- 1 Nou espai públic Laguna Lanao
- 2 Eix cívic carrer Portell
- 3 Urbanització carrers sector Portell
- 4 Ronda Verda Portell
- 5 Urbanització carrers sector Coll
- 6 Urbanització c. Funosas - Llussà i Pineda i nou accés Parc Creueta del Coll
- 7 Obtenció de sòl, creació d'equipament i noves zones verdes al Portell
- 8 Condicionament interior nou Centre Interpretació Finca Sansalvador
- 9 Reforma Finca Turull: projecte de suport a programes mediambientals
- 10 Escales mecàniques als carrers Móra la Nova i Jaume Cabrera
- 11 Instal·lació de baranes

2. Rehabilitació d'edificis privats ●

3. Programes socials

- 14 *El blog del Coll 2.0*
- 15 Plaques fotovoltaïques al Centre Cívic El Coll
- 16 Aula Educació Ambiental i Escola Taller Jardineria
- 17 Camí escolar
- 18 Benvingudes al barri
- 19 Radars (tot el barri)

 L5 Estació: El Coll / La Teixonera

Crèdits

Edició

Districte de Gràcia
Plaça de la Vila, 2
08012 Barcelona
www.bcn.cat

Equip de gestió

Enric Cremades, *director t. dels Plans Integrals*
Ferran Pardo, *Suport als Plans Integrals*
Francesc Roma, *coordinador del Pla*
Alba Fort i Sergi Galván (MOMENTUM), *suport a la gestió del Pla*
Districte de Gràcia
Oficina d'Habitatge del Districte de Gràcia

Fotografia

Districte de Gràcia

Disseny gràfic i maquetació
Imagina Comunicació

Impressió

Ediciones Gráficas Rey

Correcció lingüística
Marc Alba

Dipòsit legal
B. 9713-2015

9

16

11

17

18

4

11

5

8

6

11

5

M

1

3

15

14

3

10

3

11

15

14

3

10

3

11

11

7

2

10

11

3

7

11

M

4. Visitem el barri

●●●●● Itinerari 1: Mirador de Joan Sales

●●●●● Itinerari 2: Parc de la Creueta del Coll

A Santuari

B Triàsic al Coll

C Masia Can Móra

D Escola bressol

E Mirador Joan Sales

F Park Güell

G Finca Sansalvador

H Casa Queralt

I Parc de la Creueta del Coll:
escultura de Chillida

J Poliesportiu

K Centre Cívic Coll: edifici La Bruguera

L Escola Montseny

M Torre Sant Jordi

N Alberg Joventut, Mare de Déu de Montserrat

O Font Sant Salvador

M L5 Estació: El Coll / La Teixonera

